

**Baggerplan
Gemeente Voorschoten
2010-2019**

**Beheer en onderhoud van de gemeentelijke watergangen:
prioritering en programmering van baggerwerkzaamheden**

5 augustus 2009

Verantwoording

Titel	Baggerplan gemeente Voorschoten 2010-2019 Beheer en onderhoud van de gemeentelijke watergangen: prioritering en programmering van baggerwerkzaamheden
Opdrachtgever	Gemeente Voorschoten
Projectleider	ing. J.A. (Jochem) Bloemendaal
Auteur(s)	ing. C.A.A. (Saskia) Buijs
Projectnummer	4641904
Aantal pagina's	34 (exclusief bijlagen)
Datum	5 augustus 2009
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
Vestiging Rotterdam
Rhijnspoor 209
Postbus 6
2900 AA Capelle aan den IJssel
Telefoon (010) 288 61 00
Fax (010) 288 61 66

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
Samenvatting	7
1 Inleiding.....	9
2 Evaluatie baggerplan 2004-2007	11
2.1 Het baggerplan 2004-2007.....	11
2.2 Overzicht gebaggerde watergangen	11
2.3 Leerpunten	12
3 Beleid en regelgeving	15
3.1 Waterkwantiteit en –kwaliteit	15
3.2 Verwerking van baggerspecie	16
3.3 Natuurbescherming.....	19
4 De watergangen en de onderhoudsplicht	21
4.1 Legger- en onderhoudsgegevens	21
4.2 Verantwoordelijkheden.....	22
4.3 Basisgegevens van de watergangen	22
4.4 Uitgangssituatie baggerplan.....	24
5 Prognoses onderhoud watergangen.....	25
5.1 Kwantiteit baggerspecie	25
5.2 Kwaliteit baggerspecie	27
5.3 Samenvatting	28
6 Indicatieve meerjarenplanning en –begroting.....	31
Bijlage(n)	
1. Regionale ligging gemeente Voorschoten en haar watergangen	
2. Gebaggerde watergangen uit voorgaand baggerplan	
3. Nadere toelichting regelgeving: Waterkwaliteit en -kwantiteit	
4. Nadere toelichting regelgeving: het Besluit bodemkwaliteit	
5. Nadere toelichting regelgeving: Flora- en Faunawet	
6. Overzicht te baggeren en genummerde watergangen	
7. Overzichtstabel planning en kostenschatting per watergang	

Samenvatting

De Gemeente Voorschoten is beheerder van een groot aantal watergangen. Het onderhavige baggerplan is bedoeld om voor de komende 10 jaar een prioritering / programmering te maken voor het benodigde baggerwerk binnen de gemeente Voorschoten. Het plan is richtinggevend en vormt een basis voor verdere planvorming.

Het baggerplan betreft alleen de watergangen waarvan de onderhoudsplicht bij de Gemeente Voorschoten berust. De Keur (en met name de legger) van het Hoogheemraadschap van Rijnland is hierbij leidend. Het baggerplan is gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving. Het belangrijkste kader daarin is het Besluit bodemkwaliteit, dat relevant is voor de verwerking van baggerspecie. Daarnaast speelt het omgaan met flora en fauna een nadrukkelijke rol.

Op basis van aanwas- en kwaliteitsprognoses is een inschatting gemaakt van de benodigde baggerwerkzaamheden. Op basis hiervan zijn ook kosten begroot voor de geplande baggerwerkzaamheden. Dit heeft geleid tot vier baggerprojecten over de periode 2010 – 2019.

Tot en met 2013 is door de gemeente Voorschoten in de meerjarenbegroting een bedrag van circa EUR 117.677,00 per jaar gereserveerd voor baggerwerkzaamheden. Om de in dit plan voorziene baggerwerken te kunnen bekostigen wordt voor de komende tien jaar een Voorziening baggeren getroffen, conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In tabel 0.1. wordt een overzicht gegeven van de begroting, kosten en de voorziening. De baggerprojectkosten zijn inclusief onderzoek, voorbereiding, contractvorming en vergunningen en exclusief BTW.

Tabel 0.1 Begroting baggeronderhoud (kosten baggeprojecten inclusief voorbereiding en exclusief BTW)

Jaar	Begroting (EUR)	Baggerproject	Kosten baggerproject (EUR)	Kosten regulier baggerwerk (EUR)	Voorziening baggeren (EUR)
2010	117.889	-	-	20.000,00	97.889
2011	117.805	-	-	20.000,00	195.694
2012	117.677	-	-	20.000,00	293.371
2013	117.677	-	-	20.000,00	391.048
2014	117.677	-	-	20.000,00	488.725
2015	117.677	1	38.900,00	-	567.502

Kenmerk R001-4641904CBI-pda-V03-NL

Jaar	Begroting (EUR)	Baggerproject	Kosten baggerproject (EUR)	Kosten regulier baggerwerk (EUR)	Voorziening baggeren (EUR)
2016	117.677	2	334.600,00	-	350.579
2017	117.677	-	-	20.000,00	448.256
2018	117.677	3	198.800,00	-	367.133
2019	117.677	4	484.100,00	-	710
Totaal	1.146.400			120.000,00	

1 Inleiding

De Gemeente Voorschoten is beheerder van een groot aantal watergangen binnen haar gemeente. De afgelopen jaren is de achterstand met betrekking tot achterstallige onderhoudsbaggerwerkzaamheden van watergangen binnen de bebouwde kom ingehaald. De werkzaamheden zijn verricht aan de hand van het Baggerplan 2004-2007. Om de komende jaren dit onderhoud van de watergangen op een constructieve manier te blijven doorzetten, heeft de gemeente Voorschoten aan Tauw opdracht gegeven om een baggerplan op te stellen voor de periode 2010-2019.

Het onderliggende baggerplan is bedoeld om voor de komende 10 jaar een prioritering / programmering te maken voor het benodigde baggerwerk binnen de gemeente Voorschoten. Het plan is richtinggevend en vormt een levend document. Veranderde inzichten en eventuele organisatorische ontwikkelingen binnen de gemeente Voorschoten kunnen ervoor zorgen dat het nodig is om wijzigingen in het plan aan te brengen. Het baggerplan vormt in feite de basis voor het in een uitvoeringsplan verder uit te werken baggerproject. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de regionale ligging van de gemeente Voorschoten en haar watergangen.

Inhoud baggerplan

In het baggerplan is op overzichtelijke wijze een baggerprioritering en –planning uitgewerkt. De aspecten die in het baggerplan ondermeer naar voren komen zijn:

- Een evaluatie van het voorgaande baggerplan
- Een beschrijving van de relevante wettelijke kaders (onder andere de verwerkingsmogelijkheden in het kader van het Besluit bodemkwaliteit en de consequenties van Waterwet)
- Een overzicht van de randvoorwaarden en uitgangspunten
- De prognose voor kwaliteit en kwantiteit (op basis van voorziene aanwassnelheden). Tevens zal aandacht worden besteed aan ‘verdachte locaties’, zoals watergangen met veel bladval, riooloverstorten en locaties waar veel drijfvuil samenkomt en / of bezinkt
- Prioritering en planning van toekomstige baggerwerkzaamheden, inclusief de globale bijbehorende voorbereidings- begeleidings- en uitvoeringskosten

Benadrukt wordt dat dit plan is gebaseerd op evaluatie van het uitgevoerde onderhoud in de achterliggende periode. Daarnaast worden ontwikkelingen binnen het waterbodembeheer geprognoseerd op basis van *expert judgement* (inschatting kwaliteit en kwantiteit). De kwaliteits- en kwantiteitsgegevens in dit plan berusten dus niet op metingen.

Werkwijze opstellen baggerplan

Om tot dit baggerplan te komen is de volgende werkwijze gehanteerd:

- Inventarisatie van praktische en strategische aspecten die van belang zijn bij het beheer van waterbodems:
 - ‘Riooloverstorten’ en ‘dode slooteinden waar veel drijfafval samenkomt’
 - Watergangen met veel bladval, sedimentatie
 - Onderhouds- of beheersituatie van de watergangen
 - Overige beheersactiviteiten van de gemeente die van invloed (kunnen) zijn op de waterbodempkwaliteit (bijvoorbeeld maaibeleid, krozen door het waterschap, rioolbeheer et cetera)
- Op basis van de bij deze inventarisatie naar voren gekomen informatie zijn separate delen van watergangen ingedeeld in groepen van watergangen
- Op basis van de trajectindeling is een prognose gemaakt van de kwaliteit en kwantiteit van de aanwezige baggerspecie over de looptijd van het baggerplan. De inschatting van de kwaliteit en kwantiteit berust op inschattingen, ervaringscijfers, locatiespecifieke gegevens en aanverwante beheersactiviteiten
- Het opgestelde conceptplan is ter beoordeling aan de opdrachtgever aangeboden. De opdrachtgever heeft het conceptplan samen met de betrokken mensen van de gemeente beoordeeld
- Het commentaar van de gemeente is verwerkt, waarna het baggerplan definitief is gemaakt

Leeswijzer

Na de inleiding wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de evaluatie van het vorige baggerplan. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens in op het vigerende beleid en de regelgeving betreffende de baggerwerkzaamheden en hoofdstuk 4 geeft de gehanteerde uitgangspunten wat betreft het plangebied van het baggerplan weer. In hoofdstuk 5 wordt de indeling in trajecten weergegeven en wordt een prognose van de kwaliteit en de kwantiteit van de baggerspecie gegeven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 6 een globale planning en een indicatieve kostenraming uitgewerkt. Als laatste wordt in hoofdstuk 7 een eindbeschouwing gegeven.

2 Evaluatie baggerplan 2004-2007

In opdracht van de gemeente Voorschoten is in 2004 een baggerplan opgesteld voor de gemeente Voorschoten voor de periode 2004-2007. Hierbij is gebruik gemaakt van de toen geldende subsidieregeling voor baggerplannen. Dit baggerplan heeft als basis gediend voor de aanvraag in het kader van de zogeheten Subbied-regeling, een subsidieregeling voor het wegwerken van baggerachterstanden. Dit hoofdstuk evalueert dit baggerplan.

2.1 Het baggerplan 2004-2007

De gemeente Voorschoten heeft in samenwerking met voormalig waterschap De Oude Rijnstromen en het Hoogheemraadschap van Rijnland het Baggerplan gemeente Voorschoten 2004-2014 (kenmerk W04B0030, Syncera, 16 september 2004) opgesteld.

Op basis van het baggerplan van de gemeente Voorschoten zijn door de gemeente Voorschoten financiële middelen beschikbaar gesteld voor een baggerprogramma. Door de bijdrage uit de "Tijdelijke Regeling Eenmalige Uitkering Baggerwerkzaamheden Bebouwd Gebied (Subbied)", is het gelukt om in de periode 2004 t/m 2008 de afgesproken baggerwerken (zoals opgenomen in het uitvoeringsplan) uit te voeren en de achterstand weg te werken.

In het uitvoeringsplan is de hoeveelheid te verwijderen baggerspecie geprognoseerd op in totaal 41.088 m³. Deze hoeveelheid bedraagt de totale hoeveelheid aanwezige baggerspecie binnen de bebouwde kom. Hierin is dus ook de hoeveelheid baggerspecie opgenomen waarvan de onderhoudsplicht niet bij de gemeente Voorschoten ligt.

In het uitvoeringsplan waren drie baggerprojecten opgenomen. In totaal was voor de aangevraagde werken een totaal bedrag geraamd van EUR 2.158.273,00. Hiervoor zou circa 29.908 m³ klasse 0 tot en met 2 baggerspecie en circa 11.180 m³ klasse 3 en 4 baggerspecie worden verwijderd.

2.2 Overzicht gebaggerde watergangen

De uitvoering heeft plaatsgevonden in drie projecten. In de onderstaande tabel 2 is een samenvatting gegeven van de totale hoeveelheid baggerspecie, verwijderd is. Daarnaast is in deze tabel ook de bestemming van de baggerspecie opgenomen.

Tabel 2.1 Overzicht gebaggerde watergangen

Klasse	Verspreiden op het land	Storten zonder tijdelijke opslag	Toepassen als bouwstof (incl. ophoging landerijen)	Verwerken (scheiden, reinigen e.d.)	Totaal
0	181	0	0	1.879	2.060
1	1.870	0	0	1.120	2.990
2	2.217	0	0	8.432	10.649
3	0	3.509	0	0	3.509
4	0	6.359	0	0	6.359
Totaal	4.268	9.868	0	11.431	25.567

Na uitvoering zijn de hoeveelheden op basis van uitpeiling precies bepaald. Op basis van de bovenstaande tabel kan geconcludeerd worden dat in totaal 25.567 m³ baggerspecie is verwijderd. Ongeveer 20 % van de totale hoeveelheid is op het land verspreid. De overige baggerspecie is in een depot gestort of ter verwerking aan een depot aangeboden. Tijdens de uitvoering bleek minder baggerspecie aanwezig te zijn in de watergangen dan aanvankelijk in het baggerplan voorzien. Daarnaast kon een aanzienlijk deel van de baggerspecie, bij nader inzien, worden verwerkt op het aangrenzende perceel.

De werkzaamheden zijn voor een bedrag van EUR 833.804,94 uitgevoerd. Een deel van de kosten was in het kader van de Subbid subsidiabel. In totaal is voor een bedrag van EUR 299.634,30 aan subsidie ontvangen.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de gebaggerde watergangen met daarbij aangegeven het jaar van uitvoering.

2.3 Leerpunten

Op basis van het voorgaande baggerplan kunnen de volgende leerpunten worden opgemaakt.

De watergangen in de verschillende baggerprojecten zijn te versnipperd. In de prioritering wordt geadviseerd om de separate watergangen meer te bundelen. Hiervoor dient optimalisatie te worden gemaakt vanuit uitvoeringstechnisch oogpunt.

De voorbereidingstijd voor de afzonderlijke baggerwerkzaamheden is te beperkt geweest. Hierdoor is onvoldoende rekening gehouden met de flora en fauna. Door tijdig duidelijk te krijgen welke ecologische waarden aanwezig zijn, kan hier in de planning van de baggerwerkzaamheden

rekening mee worden gehouden. Er wordt geadviseerd rekening te houden met minimaal 1,5 jaar voorbereiding, vanaf het eerste moment van de aanzet tot baggeren (initiatiefase) tot de start van de feitelijke baggerwerkzaamheden.

Kenmerk R001-4641904CBI-pda-V03-NL

3 Beleid en regelgeving

Bij het uitvoeren van baggerwerkzaamheden krijg je te maken met een verscheidenheid aan wet- en regelgeving. Dit hoofdstuk geeft een beknopte beschrijving van de relevante wettelijke en beleidsmatige kaders. In de bijlage 3 tot en met 5 wordt meer in detail ingegaan op de beleids- en wettelijke kaders.

3.1 Waterkwantiteit en –kwaliteit

Waterkwantiteit en doorstroomprofiel

De gemeente Voorschoten is beheerder van een groot aantal watergangen binnen haar gemeente. Dit houdt in dat zij verantwoordelijk is voor het onderhoud aan de watergangen.. De watergangen van Voorschoten vallen alle binnen het beheersgebied van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Het hoogheemraadschap zal als kwantiteitsbeheerder erop toezien dat de gemeente Voorschoten voldoet aan haar taken en verantwoordelijkheden.

De watergangen binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Voorschoten worden onderhouden afhankelijk van de kadastrale eigenaar en het watersysteem. De boezem en hoofdwatgangen worden onderhouden door het Hoogheemraadschap van Rijnland. In de keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland is opgenomen wie het onderhoud van een watergang moet uitvoeren en wat de onderhoudsplicht inhoudt. Daarnaast is in de legger aangegeven wat de gewenste diepte van de watergang is.

Waterkwaliteit en waterboderverontreiniging (Waterwet)

Met het inwerkingtreden van de Waterwet wordt de regulering van het beheer van de waterbodem een integraal onderdeel van het watersysteembeheer. Een integrale benadering betekent dat handelingen in de waterbodem niet meer, zoals eerder gebeurde, op zichzelf worden beschouwd. In plaats daarvan worden deze handelingen gekoppeld aan de te behartigen of nog te behalen kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen in het betreffende gebied.

De kwaliteit van de waterbodem en de aanwezigheid van baggerspecie hebben invloed op de waterkwaliteit of kunnen dat hebben. De opgave voor waterbodembeheer verschuift hiermee van een sectorale werkwijze uit de Wet bodembescherming naar een stroomgebiedbenadering die een verandering inhoudt voor de aanpak van verontreinigde waterbodems in het kader van de Waterwet. Zo wordt een verontreiniging na de inwerkingtreding van de Waterwet niet langer beoordeeld en aangepakt via een gevalsdefinitie en een beoordeling van ernst en spoedeisendheid, maar in het bredere kader van het verbeteren van de gebiedskwaliteit.

Concreet heeft de inwerkingtreding voor het reguliere onderhoudsbaggeren beperkte consequenties. Alleen wanneer er sprake is van een waterkwaliteitsniveau van onvoldoende chemische kwaliteit en / of onvoldoende ecologisch potentieel, wordt de invloedssfeer van de waterbodems relevant.

In bijlage 3 wordt nader ingegaan op de relevante wettelijke kaders met betrekking tot waterkwaliteit en -kwantiteit.

3.2 Verwerking van baggerspecie

Om verwerking van baggerspecie beleidsmatig te beschouwen dient een onderscheid te worden gemaakt in drie vormen van verwerking:

1. Nuttig hergebruik van baggerspecie in het kader van het Besluit bodemkwaliteit
2. Het be- of verwerken van baggerspecie in hiertoe erkende inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer
3. Het storten van baggerspecie in een erkende stortplaats

Nuttig hergebruik van baggerspecie

In eerste instantie dient te worden nagegaan of de vrijkomende baggerspecie herbruikbaar ofwel toepasbaar is. Hierbij is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. Om toepassingen binnen het Besluit bodemkwaliteit uit te kunnen voeren, is een aantal algemene voorwaarden van toepassing. Dit zijn ondermeer:

- Functionaliteit. Er moet sprake zijn van een functionele toepassing (art. 5 Bbk)
- Nuttigheid. De toepassing moet nuttig zijn (art. 35 Bbk)
- Zorgplicht. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing (art. 7 Bbk)

In bijlage 4 wordt uitgebreid ingegaan op het beleidskader uit het Besluit bodemkwaliteit. Voor de gemeente is voor de periode tot medio 2013 overgangsrecht van toepassen. Onderstaand wordt dit nader toegelicht. Verder is het verspreiden van baggerspecie op aangrenzende percelen een belangrijk en relevant toetsingskader. Onderstaand wordt tevens een aantal zaken voor dit toetsingskader toegelicht.

Overgangsbeleid

Voor gebieden waar een bodemkwaliteitskaart en bodembeheerplan zijn opgesteld volgens de Ministeriele Vrijstellingsregeling grondverzet (MVR) mag voor de duur waarvoor de bodemkwaliteitskaart geldt, tot maximaal 5 jaar na inwerkingtreding van het Besluit, volgens de Vrijstellingsregeling worden gewerkt (overgangsbeleid). Op basis van het overgangsbeleid is voor het (her)gebruik van grond binnen de gemeentegrenzen in Voorschoten de Bodemkwaliteitskaart met bijbehorend bodembeheerbeleid nog van toepassing tot uiterlijk juli 2013. Dit op basis van een overgangsregeling uit het nieuwe Besluit bodemkwaliteit.

De bodemkwaliteitskaart is ontworpen voor de Leidse regio (gemeente Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Alkemade en Voorschoten) zodat ook grondstromen tussen deze gemeenten gemakkelijker kunnen plaatsvinden. Vanwege het nieuwe Besluit bodemkwaliteit dient steeds per gemeente (en dus per bevoegd gezag) geverifieerd te worden op welke wijze grond in de desbetreffende gemeente kan worden (her)gebruikt.

Dit overgangsrecht is uitsluitend bedoeld voor "het toepassen op de landbodem". Verspreiden van baggerspecie, toepassen in oppervlaktewater en het grootschalig toepassen ("de voormalige werken") vallen, ook voor de gemeente Voorschoten, onder het Besluit bodemkwaliteit.

Concreet betekent dit dat in vrijwel alle gevallen van toepassing op de landbodem (exclusief toepassing in een grootschalige bodemtoepassing) bij de gemeente dient te worden nagegaan of de locatie deel uitmaakt van de bodemkwaliteitskaart. Wanneer dit niet het geval is (door witte vlekken in de bodemkwaliteitskaart of niet gezoneerde gebieden), is het Besluit bodemkwaliteit onverkort van toepassing. Verder dient in een bepaalde mate de nuttigheid en functionaliteit van de landbodemtoepassing, ook in het licht van het overgangsrecht, te worden aangetoond (zie ook bijlage 4). Wanneer er sprake is van een constructie of het realiseren van een bepaald object, valt dit niet binnen de reikwijdte van de bodemkwaliteitskaart in het kader van de MVR. In het verleden zou dit vallen onder het Bouwstoffenbesluit, dat zonder overgangsmogelijkheden is overgegaan in het Besluit bodemkwaliteit. Wanneer dus een constructie wordt gerealiseerd met een laagdikte van 1 meter dient deze toepassing, ongeacht het overgangsrecht en de daarbijbehorende bodemkwaliteitskaart, te worden vormgegeven in het kader van het Besluit bodemkwaliteit.

Verspreiden op aangrenzende percelen

Artikel 35, lid f van het Besluit bodemkwaliteit maakt het "verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen mogelijk. Van belang is de toevoeging "met het oog op het herstellen of verbeteren van de aan de watergang grenzende percelen" (nuttigheid). Conform artikel 7 van het Besluit bodemkwaliteit dient de verspreiding ook functioneel te zijn. Hiermee wordt bedoeld dat de specie moet worden toegepast volgens gangbare maatstaven voor het functioneren hiervan. Dit houdt in dat in de toepassing niet meer materiaal mag worden bevatten dan nodig is.

Verspreiding kan op het aangrenzende perceel worden uitgevoerd. De 20-metergrens is vervallen; nu geldt een ruimere begrenzing. Voor de begrenzing is aansluiting gezocht bij de Waterstaatswet uit 1900 (artikel 11 leden 1 tot en met 3). Het is daarom maatwerk om te bepalen wanneer sprake is van 'aangrenzend perceel'. In de praktijk is deze regel (zeer) ruim interpreteerbaar.

Bij het bepalen van wat dezelfde watergang is, dienen de volgende waterhuishoudkundige elementen erbij te worden betrokken:

- Zelfde type watergang (een poldersloot die uitkomt in een boezem is niet dezelfde sloot)
- Dammen (een watergang dat door een dam is afgesloten van de rest van het watersysteem) of stuwen
- Gebied waardoor de watergang stroomt (éénzelfde watergang kan door het buitengebied (agrarisch) en het bebouwde gebied stromen)
- Waterhuishoudkundige ordening of registratie van watergangen. Rijnland heeft haar watergangen ingedeeld in zogeheten RL-codes (vastgelegd in haar legger). Wanneer er sprake is van meerdere RL-codes is er geen sprake van 'dezelfde watergang'

Verder dient, voordat overgegaan wordt tot het verspreiden van baggerspecie, rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van:

- Potentiële puntbronnen en / of riooloverstorten
- Bodemvreemd materiaal in de baggerspecie (met name baggerspecie uit stedelijk gebied)
- Pathogene verontreinigingsbronnen

Bewerken

Wanneer het direct nuttig toepassen in de zin van het Besluit bodemkwaliteit niet mogelijk is, kan de baggerspecie zodanig worden bewerkt dat deze toepasbaar is. Bekende vormen hiervan zijn:

- Rijping in een doorgangsdepot
- Landfarming
- Zandscheiding

Deze activiteiten vallen onder de werkingsfeer van de Wet milieubeheer; hiervoor geldt een vergunningplicht. Bovendien is sinds 1 juli 2009 erkenning en certificering noodzakelijk in het kader van Kwalibo (Besluit bodemkwaliteit). Hiervoor zijn de BRL-SIKB 7500 "Bewerken van verontreinigde grond en baggerspecie" en het protocol 7511 "Landfarming, ontwatering, rijping en zandscheiding van baggerspecie" van toepassing.

Storten

Niet herbruikbare en reinigbare baggerspecie kan worden gestort in een hiertoe erkende stortplaats. Of de baggerspecie reinigbaar is of niet, is, geregeld in de Minimum VerwerkingsStandaard (MVS). De MVS houdt in dat baggerspecie met een zandgehalte groter dan of gelijk aan 60 % pas gestort kan worden na behandeling door bijvoorbeeld zandscheiding. Verder geldt voor baggerspecie een generieke vrijstelling van de afvalstoffenbelasting (Wet belastingen op milieugrondslag. Om voor deze vrijstelling in aanmerking te komen, dient een verklaring te worden afgegeven, waaruit blijkt dat sprake is van baggerspecie. Deze baggerspecieverklaring is nodig wanneer de baggerspecie wordt gestort in een stortplaats waar volgens de milieuvergunning voor die stortplaats ook andere afvalstoffen mogen worden gestort.

3.3 Natuurbescherming

Bij het baggeren van watergangen dient rekening te worden gehouden met aanwezige natuurwaarden. In dat geval krijgt met te maken met:

- De Natuurbeschermingswet (gebiedsbescherming)
- De Flora- en faunawet (soortbescherming)

Natuurbeschermingswet

Ter bescherming van natuurgebieden is een Europese Nationaal of provinciaal niveau een aantal natuurgebieden (Natura-2000 gebieden, nationale landschappen en / of ecologische hoofdstructuren) aangewezen waarop een gebiedsbescherming berust. Bij (versturende) activiteiten in een dergelijk gebied dient een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd (provincie). Voor enkele gemeentelijke watergangen, zoals 19, 20 en 43, dient hiermee rekening te worden gehouden (provinciale EHS). Nader onderzoek hiernaar is noodzakelijk.

Flora en fauna

De bescherming van planten- en diersoorten is het terrein van de Flora- en faunawet. Tijdens baggerwerkzaamheden dient hiermee rekening te worden gehouden. Deze wet kent een aantal verbodsbepalingen, maar ook voorwaarden waaronder bepaalde handelingen moeten plaatsvinden. Daarnaast kent de Flora- en faunawet een vrijstelling om partijen de bescherming van flora en fauna vanuit een eigen verantwoordelijkheid en op eigen wijze aan te laten pakken. Een goed en volledig ecologisch onderzoek in het beginstadium van een baggerproject is daarom een must. Op basis van dit onderzoek wordt bekend welke van de watergangen die gebaggerd moeten worden specifieke ecologische waarden bevatten. Als dit bekend is, kan een werkprotocol verbonden aan een gedragscode worden opgesteld of kan een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Watergangen die geen beperkingen hebben vanwege waardevolle flora en fauna kunnen het gehele jaar door gebaggerd worden mits er netjes voldaan wordt aan de zorgplicht. Watergangen die wel waardevolle flora en fauna bevatten, kunnen middels goede planning en begeleiding tijdens het werk buiten de gevoelige periodes aangepakt worden.

Zaken die hierbij van belang zijn:

- *Know how* van de ecologische waarden
- Tijdig aanvragen van generieke ontheffingen en / of goed gebruik van de gedragscode
- Gebruik (interne) werkprotocollen
- Efficiënt indelen van watergangen in de planning
- Goede begeleiding tijdens de uitvoering

De Unie van Waterschappen heeft een gedragscode. De gemeente Voorschoten kan voor haar beheer en onderhoud aan watergangen hierbij formeel aansluiting zoeken. Het is echter het overwegen waard om, specifiek voor de gemeentelijke invulling van beheer en onderhoud, een 'eigen' gedragscode op- en vast te stellen.

In bijlage 5 wordt nader ingaan op de verplichtingen uit de Flora- en faunawet.

4 De watergangen en de onderhoudsplicht

Dit geeft de uitgangspunten voor het baggerplan. Belangrijk gegeven voor het baggerplan is de legger van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Daarnaast wordt ingegaan op verantwoordelijkheden bij verschillende kadastrale eigenaren / onderhoudsplichtigen. Vervolgens worden relevante gegevens van de watergangen samengevat, op basis waarvan de bepaling van de aanwascijfers en kwaliteitsprognoses in hoofdstuk 5 worden gemaakt.

4.1 Legger- en onderhoudsgegevens

De gemeentelijke watergangen moeten op voldoende diepte worden gehouden. De gewenste diepte staat in de legger. In de legger is de informatie over oppervlaktewateren opgenomen:

- Ligging
- Vorm en afmetingen
- Welke persoon of instantie verantwoordelijk is voor het onderhoud (de onderhoudsplichtige)
- Wat voor onderhoud de onderhoudsplichtige moet uitvoeren (onderhoudsverplichtingen)

In de legger is een indeling gemaakt in primaire- en secundaire boezemwateren, met de volgende subcategorieën, namelijk:

- Hoofdstelsel: alle grote boezemkanalen en meren die een functie hebben als aan- en afvoerweg naar de boezemgemalen en de boezemwateren met een belangrijke transport en waterbergende functie (onderhoudsplichtige Rijnland)
- Regionaal stelsel: de boezemwateren met een regionale functie, waar een poldergemaal op uitlaat of waar zich een belangrijke inlaat van een polder bevindt (onderhoudsplichtige Rijnland)
- Lokaal stelsel: de boezemwateren met een lokale transportfunctie en ontwaterende functie dan wel die een functie hebben in de drooglegging van percelen (onderhoudsplichtige gemeente of derden)

In de legger is de ingreepmaat opgenomen. Deze maat geeft de minimaal vereiste waterdiepte aan. Indien de baggerlaag aangroeit tot de ingreepmaat, moet er ingegrepen (gebaggerd) worden. Dit betekent dat in de praktijk baggerwerkzaamheden plaatsvinden tot onder de ingreepmaat. Zodoende kan voorkomen worden dat de minimale diepte wordt overschreden. De onderhoudsmaat, de diepte tot waar de baggerwerkzaamheden plaatsvinden, kan mede zijn ingegeven door bedrijfseconomische redenen en de snelheid waarmee een watergang verondiept.

4.2 Verantwoordelijkheden

Het onderhoud van het locale stelsel berust bij derden. Binnen de gemeente Voorschoten is de gemeente, als kadastrale eigenaar, voor het overgrote deel verantwoordelijk voor het onderhoud. Een ander, beperkt, deel valt onder de onderhoudsplicht van andere kadastrale en / of aangrenzende eigenaren.

In diverse gevallen ligt de kadastrale perceelsgrens in het hart van de watergang. Daaruit volgt dat de onderhoudsverplichting bij twee partijen berust: de gemeente en derden.

In de praktijk is het niet mogelijk om een watergang tot op de helft te onderhouden. Daarom dienen tussen de onderhoudsplichtigen onderling afspraken te worden gemaakt over de aanpak van de onderhouds(bagger)werkzaamheden. Gangbare constructies zijn:

- Totale kosten, inclusief een verrekening van voorbereidingskosten en uitvoeringskosten, van het betreffende traject worden evenredig gedeeld tussen de gemeente en de andere onderhoudsplichtige
- De kosten van voorbereiding, baggeren en transport worden betaald door de gemeente. De kosten voor verweking van de baggerspecie of het accepteren op het aangrenzende perceel (indien mogelijk) wordt gedragen door de andere onderhoudsplichtige

4.3 Basisgegevens van de watergangen

De gemeentelijke watergangen zijn weergegeven op de tekening 1001 in bijlage 2. De watergangen zijn gebundeld tot 45 groepen van logische eenheden. Het jaar waarin de watergang het laatst is gebaggerd en de nummering van de eenheden is weergegeven in tekening 3 in bijlage 6.

Ten behoeve de van inschatting van kwaliteit en kwantiteit (zie hoofdstuk 5) zijn de volgende aspecten voor de watergangen geïnventariseerd:

- Overstorten en andere structureel verontreinigende elementen in het watersysteem
- Globale bodemtype van het gebied waarin de watergang zich bevindt (onderscheid tussen klei/veen- en zandgronden; op basis van de digitale bodemkaart van Alterra)
- Locaties met dode slooteinden waar drijfafval samenkomt
- Watergangen waar veel bladval in de watergangen terecht komt
- Watergangen met veel plantengroei waar structureel wordt gemaaid in de zomermaanden

In tabel 4.1 zijn de gemeentelijke watergangen weergegeven. De watergangen zijn verdeeld in logische ruimtelijke eenheden (nummers 1 tot en met 45). De geïnventariseerde aspecten zijn in de tabel opgenomen.

Tabel 4.1 Overzicht van de watergangen, inclusief baggerjaar voorgaand baggerplan

Watergang	Verdachte elementen / bijzonderheden	Laatst gebaggerd
1	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er staan bomen langs de waterkant	2005-2006
2	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er is 1 riooloverstort aanwezig	2004-2005
3	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er is 1 riooloverstort aanwezig	2007-2008
4	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2007-2008
5	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er zijn 2 riooloverstorten aanwezig	2007-2008
6	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er is 1 riooloverstort aanwezig	2007-2008
7 en 8	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2007-2008
9	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2004-2005
10	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er staan bomen langs de waterkant	2005-2006
11	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er is 1 riooloverstort aanwezig	2007-2008
12	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2007-2008
13	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er zijn 2 riooloverstorten aanwezig	2007-2008
14	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er zijn 2 riooloverstorten aanwezig	2007-2008
15	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2005-2006
16	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2007-2008
17	Er staan bomen langs de waterkant. Er is 1 riooloverstort aanwezig	2007-2008
18	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2005-2006
19	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er is 1 riooloverstort aanwezig	2007-2008
20	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er is 1 riooloverstort aanwezig	2009
21	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2007-2008
22	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er is sprake van zwerfafval / drijfvuil en verpaupering	2009
23 en 24	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2004-2005
25 en 26	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2007-2008
27	-	2007-2008
28	-	2004-2005
29	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2004-2005
30	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2009
31 en 32	-	2004-2005
33	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2009
34	1 riooloverstort aanwezig	2009
35	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2009
36	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2009
37	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid. Er staan bomen langs de waterkant	2009

Watergang	Verdachte elementen / bijzonderheden	Laatst gebaggerd
38	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2009
39 t/m 42	-	2009
43	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2009
44	Er wordt 1 maal per jaar gemaaid	2009
45	-	2005-2006

4.4 Uitgangssituatie baggerplan

Startmoment aanwas

Op basis van het voorgaande baggerplan zijn alle gemeentelijke watergangen gebaggerd. Het uitgangspunt voor deze prioritering is dat alle watergangen in de periode van 2004 tot en met 2009 zijn gebaggerd. De meeste baggerwerkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van het baggerplan. Van een aantal is dit niet het geval; het exacte moment van het baggeren is niet bekend. In veel gevallen is hier sprake geweest van *ad hoc* baggeren in het kader van andere inrichtings- of renovatiewerkzaamheden. De gemeente Voorschoten hanteert het uitgangspunt dat alle watergangen in de voornoemde periode zijn gebaggerd tot de onderhoudsmaat uit de legger van Rijnland. Met andere woorden: alle watergangen zijn op diepte gebracht. Voor de watergangen waarvan het exacte moment onbekend is het jaar 2009 als ijkmoment genomen voor het moment waarop de nieuwe aanwas boven de onderhouddiepte uitkomt.

Geen metingen

Het baggerplan berust niet op metingen van kwaliteit en kwantiteit. Op basis van *expert judgement* wordt een inschatting gemaakt van de aanwas. Daarbij wordt uitgegaan van aanwas in het traject tussen de onderhoudsmaat en de ingreepmaat uit de legger van Rijnland.

Baggeren Rijnland

Tussen 2006 en 2011 voert het Hoogheemraadschap van Rijnland een grootschalig onderhoudsprogramma uit voor alle watergangen in het deelgebied Zuidwest, bestaande uit de gemeenten Leidschendam, Valkenburg, Voorschoten, Wassenaar en Zoeterwoude. Dit jaar worden de onderhoudsbaggerwerkzaamheden binnen de gemeentegrenzen van Voorschoten uitgevoerd.

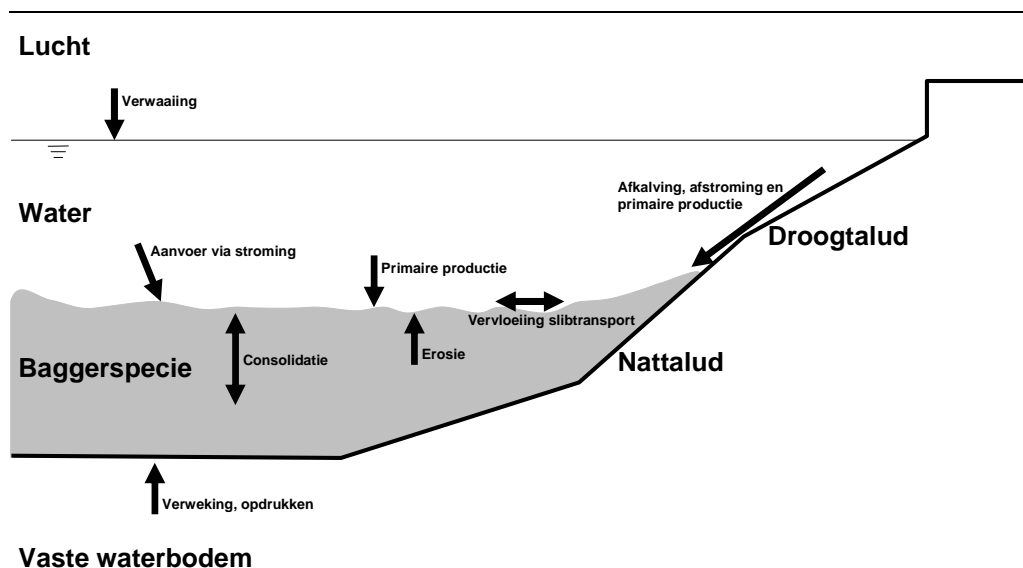
In dat project worden alle watergangen, waarvan de onderhoudplicht bij Rijnland berust, gebaggerd. Het uitgangspunt voor het baggerplan is dan ook dat er geen combinatie van baggerwerkzaamheden met Rijnland mogelijk is.

5 Prognoses onderhoud watergangen

Bij de totstandkoming van baggerspecie speelt een aantal processen een rol. Dit zijn deels vormende en deels afbrekende processen. Het netto resultaat van deze processen is de aanwas van de baggerspecie. Inzicht hierin is noodzakelijk om een inschatting te kunnen maken in de kwantiteit. Daarnaast speelt de verontreinigingsgraad en de mate van (her)verontreiniging uit een achterliggend systeem een rol. Op basis van gebiedseigenschappen en verontreinigende bronnen kan hiervan een inschatting worden gemaakt. Dit hoofdstuk gaat in op de inschatting van kwantiteit(stoename) en kwaliteit(safname) van baggerspecie.

5.1 Kwantiteit baggerspecie

In figuur 5.1 is een overzicht opgenomen van belangrijke processen bij de vorming en aanwas van baggerspecie. Onderscheid wordt gemaakt tussen aanvoerprocessen, afbraakprocessen en interne processen.

Figuur 5.1 Overzicht van baggervormende processen

Aanvoerprocessen

- Verwaaiing: Aanvoer van materiaal zoals minerale delen en plantenresten via de lucht. Het aangevoerde materiaal komt in het water terecht en zinkt (eventueel na afbraak) naar de bodem

- Afkalving kanten: Door instorten, verweken, vertrapping of erosie (golfslag) komt materiaal uit de taluds in het water terecht
- Afstroming: Afstromend regenwater voert bodemmateriaal en organisch materiaal naar de watergang. Op deze wijze wordt ook een deel van de bagger die op de kant is gezet weer naar de watergang teruggevoerd
- Aanvoer via stroming: Bij stroming treedt transport op van zwevend stof. Dit materiaal zal in rustige watergangen sedimenteren
- Slibtransport en vervloeiing: Slib heeft een lage dichtheid en vloeit gemakkelijk. De vlakke ligging van waterbodems duidt hierop. Transport door dichtheidsstroming speelt dus vermoedelijk (over afstanden van tientallen meters) een rol. Naast dichtheidsstroming wordt materiaal getransporteerd door windeffecten (meebewegen golfslag, winderosie), bioturbatie (vissen, eenden) en door de jaarlijkse "harkbeurt" in de vorm van het verschonen
- Verweken/opdrukken bodem: In veengebieden komt de onderliggende bodem omhoog (kwelgebieden, onregelmatige belasting veenpakket) en treedt verweking van het veenpakket op
- Primaire productie: zowel in de watergang als op de taluds vindt door groei van planten, algen en organismen primaire productie plaats. Een deel hiervan bezinkt en vormt (na afbraak) een onderdeel van de waterbodem

Afvoerprocessen

- Erosie: Bij perioden van hoge afvoer treedt, afhankelijk van het natte profiel van de watergang, erosie op. Uit de praktijk is bekend dat de zwevende stofgehalten bij de hoofdgemalen gedurende perioden van hevige neerslag zeer hoog kunnen oplopen
- Jaarlijks onderhoud: Bij de meeste watergangen worden één of meer keer per jaar de waterplanten verwijderd. De wijze waarop dit gebeurt, varieert van het verwijderen van alleen de waterplanten tot het verwijderen van de waterplanten in combinatie met een lichte baggerslag. Sommige beheerders halen jaarlijks de kanten op, hetgeen in feite betekent dat de taluds licht gebaggerd worden
- Baggeren: Bij het baggeren wordt de sliblaag geheel of gedeeltelijk verwijderd. Soms worden delen van de harde ondergrond meegenomen

Intern

- Consolidatie: Consolidatie is het inzakken van de sliblaag onder haar eigen gewicht. Hierdoor wordt water uit de sliblaag geperst en neemt het droge stofgehalte toe

Naast de aangegeven processen spelen zich in de sliblaag tal van biologische en chemische processen af. Hiervan is vooral de afbraak van organische stof belangrijk. Zolang de sliblaag wordt gevormd, mag verwacht worden dat de chemische processen min of meer in evenwicht

zijn. Zodoende zullen deze er niet toe bijdragen dat de hoeveelheid materiaal in de sliblaag duidelijk toe- of afneemt.

Om te komen tot een inschatting van de baggertoename per tijdseenheid wordt uitgegaan van de aanwassnelheid ofwel de verondieping in het midden van de watergang.

Op de aanwas hebben diverse gebiedseigenschappen invloed. Voor de prioritering van de baggerwerkzaamheden wordt in dit baggerplan uitgegaan van een algemene aanwas van baggerspecie van 1,25 á 1,75 cm/jaar (gerekend is met 1,5 cm/jaar), gecorrigeerd voor een aantal aanwaseigenschappen. In dit baggerplan is uitgegaan van de volgende aanwaseigenschappen:

- Invloed van de grondsoort. Bij zandbodems is de aanwassnelheid van baggerspecie groter dan bij klei/veen bodems (aanwastoeiname 0,50 cm / jaar)
- Waterplantengroei en maaiwerkzaamheden. Plantengroei en –afsterving levert een organisch materiaal aan het watersteem. Een hoge productie van organisch materiaal levert een sterke aanwas van baggerspecie. Hoewel er door maaiwerkzaamheden organisch materiaal wordt weggenomen, wordt uitgegaan van een beperkte aanwastoeiname in watergangen waar veel waterplantengroei optreedt en waar maaiwerkzaamheden plaatsvinden (aanwastoeiname 0,25 cm / jaar)
- Naast de watergang aanwezige bomen. De aanwezigheid van (veel) bodem langs de watergang zorgt, met name in het najaar, voor een toename van organisch materiaal. Het ‘vissen van bladeren’ vindt niet plaats in de gemeente Voorschoten. Er wordt daarom uitgegaan van extra aanwastoeiname (aanwastoeiname 1,0 cm / jaar)

De aangegeven aanwas is ten behoeve van de prioritering. Plaatselijk zal echter een lagere sedimentatie of aanwas het geval zijn. Dit geldt voor de plaatsen waar de stromingssnelheden relatief groot zijn. Voor de volume-inschatting in het geplande jaar van uitvoering wordt daarom uitgegaan van een aanwas van 0,75 á 1,25 cm (gerekend is met 1,0).

5.2 Kwaliteit baggerspecie

Tijdens de uitvoering van het baggerplan 2004-2007 was ruim éénderde deel van de baggerspecie verontreinigd (klasse 3 en 4). Het overige deel was licht of niet verontreinigd. Inmiddels is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing en is de normstelling veranderd. Er wordt onderscheid gemaakt in: schoon, klasse A, klasse B en boven interventiewaarde.

De normstelling is niet één op één vergelijkbaar met de voormalige productklassen uit de Vierde Nota Waterhuishouding.

De verwachting is dat het verontreinigingsniveau van de baggerspecie gemiddeld voldoet aan Klasse A (klasse A is het herverontreinigingsniveau van de Rijntakken).

In dit baggerplan wordt daarom uitgegaan van klasse A als kwaliteitsniveau. Voor de meer landelijk gelegen watergangen wordt uitgegaan van schone specie, dat voldoet aan de AW2000. Voor de watergangen met meer dan één riooloverstort wordt uitgegaan dat er sprake is van klasse B.

5.3 Samenvatting

In tabel 5.1 is een samenvatting van de kwaliteits- en kwantiteitsprognoses weergegeven.

Tabel 5.1 Overzicht van de watergangen

Watergang	Aanwasselheid	Kwaliteitsprognose	Bijzonderheden
1	2,75	Klasse A	Door de aanwezigheid van bodem langs de watergang wordt een hoge aanwasselheid verwacht
2 t/m 4	1,75	Klasse A	
5	1,75	Klasse B	
6 t/m 9	1,75	Klasse A	
10	2,75	Klasse A	Door de aanwezigheid van bodem langs de watergang wordt een hoge aanwasselheid verwacht
11 en 12	1,75	Klasse A	
13	1,75	Interventiewaarde	Door de aanwezigheid van meerdere overstorten wordt uitgegaan van een interventiewaarde-overschrijding.
14	1,75	Klasse B	
15 en 16	1,75	Klasse A	
17	2,5	Klasse A	Door de aanwezigheid van bodem langs de watergang wordt een hoge aanwasselheid verwacht
18 t/m 21	1,75	Klasse A	
22	1,75	Interventiewaarde	Door de aanwezigheid van veel drijfvuil en andere vervuilende activiteiten wordt uitgegaan van een interventiewaarde-overschrijding
23 en 24	1,75	Klasse A	
25	1,75	Klasse B	
26	1,75	Klasse A	
27 en 28	1,5	Klasse A	
29 en 30	1,75	Klasse A	
31	2	Klasse A	Hogere aanwasselheid door de invloed van zandgrond
32	1,5	Klasse A	
33	1,75	Klasse A	
34	1,5	Klasse A	

Kenmerk R001-4641904CBI-pda-V03-NL

Water-gang	Aanwas-snelheid	Kwaliteits-prognose	Bijzonderheden
35	2,25	Klasse A	Hogere aanwassnelheid door de invloed van zandgrond. Daarnaast wordt ook 1 x per jaar gemaaid.
36	2,25	Klasse A	Hogere aanwassnelheid door de invloed van zandgrond. Daarnaast wordt ook 1 x per jaar gemaaid.
37	3,25	Klasse A	Hogere aanwassnelheid door de invloed van zandgrond. Daarnaast wordt ook 1 x per jaar gemaaid. Ook bevinden zich bomen langs de waterkant.
38	2,25	Klasse A	Hogere aanwassnelheid door de invloed van zandgrond. Daarnaast wordt ook 1 x per jaar gemaaid.
39 t/m 42	2	Klasse A	Hogere aanwassnelheid door de aanwezigheid van zandgrond
43 en 44	2,25	Klasse A	Hogere aanwassnelheid door de invloed van zandgrond. Daarnaast wordt ook 1 x per jaar gemaaid.
45	2	Klasse A	Hogere aanwassnelheid door de aanwezigheid van zandgrond

Kenmerk R001-4641904CBI-pda-V03-NL

6 Indicatieve meerjarenplanning en –begroting

Op basis van de inschatting van kwantiteit en kwaliteit uit het vorige hoofdstuk wordt in dit hoofdstuk een indicatie meerjarenplanning en –begroting opgesteld. Op basis hiervan kunnen kredieten en budgetten worden gereserveerd.

Meerjarenplanning 2010 t/m 2019

Voor het bepalen van de meerjarenplanning is uitgegaan dat op het moment waarop baggerwerkzaamheden hebben plaatsgevonden, wordt voldaan aan de onderhoudsdiepte uit de legger. Op basis van aanwascijfers is een inschatting gemaakt op welk moment het waterbodemniveau boven de ingreepmaat komt. In de tabel in bijlage 7 zijn de aanwascijfers opgenomen. Voor de overige uitgangspunten voor het opstellen van de meerjarenplanning wordt verwezen naar paragraaf 4.4.

Tabel 6.1 Meerjarenplanning

Watergang	Laatst gebaggerd	Planning baggeren (jaar)	Hoeveelheid te baggeren (m ³)
1	2005-2006	2016	1.710
2	2004-2005	2018	795
3	2007-2008	2016	490
4	2007-2008	2019	180
5	2007-2008	2019	60
6	2007-2008	2019	115
7	2007-2008	2019	85
8	2007-2008	2019	125
9	2004-2005	2019	525
10	2005-2006	2015	405
11	2007-2008	2018	125
12	2007-2008	2019	125
13	2007-2008	2019	945
14	2007-2008	2019	830
15	2005-2006	2019	1.790
16	2007-2008	2018	280
17	2007-2008	2016	900
18	2005-2006	2019	60
19	2007-2008	2018	445
20	2009	2019	1.585

Watergang	Laatst gebaggerd	Planning baggeren (jaar)	Hoeveelheid te baggeren (m ³)
21	2007-2008	2020	15
22	2009	2019	25
23	2004-2005	2020	125
24	2004-2005	2016	4.095
25	2007-2008	2016	10
26	2007-2008	2019	65
27	2007-2008	2021	165
28	2004-2005	2021	1115
29	2004-2005	2016	190
30	2009	2016	75
31	2004-2005	2019	940
32	2004-2005	2018	90
33	2009	2016	85
34	2009	2022	175
35	2009	2018	495
36	2009	2018	430
37	2009	2015	500
38	2009	2018	1080
39	2009	2019	530
40	2009	2019	260
41	2009	2019	350
42	2009	2019	420
43	2009	2018	110
44	2009	2018	535
45	2005-2006	2019	220

Voorziene baggerprojecten

Op basis van bovenstaande tabel worden in totaal vier baggerprojecten gedefinieerd voor de periode 2010-2019. In tabel zijn deze weergegeven, inclusief de watergangen en de indicatieve begroting.

Tabel 6.2 Baggerprojecten in de periode 2010-2019

Project	Jaar	Watergangen	Begroting	Hoeveelheid (m ³)
1	2015	10 en 37	€38.900,00	906
2	2016	1, 3, 17, 24, 25, 29, 30 en 33	€334.600,00	7.557
4	2018	2, 11, 16, 19, 32, 35, 36, 38, 43 en 44	€198.800,00	4.378
5	2019	4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 22, 26, 31, 39, 40, 41, 42 en 45	€484.100,00	9.239
	>2019	21, 23, 27, 28 en 34	-	-

Meerjarenbegroting 2010 t/m 2019

Op basis van de bovenstaande baggerplanning, uitgaande van de geprognosticeerde kwaliteit en kwantiteit, is een kostenschatting gemaakt van de voorziene uitvoeringskosten. De kosten per m³, waarvan in de raming is uitgegaan, zijn weergegeven in tabel 6.3.

De kosten zijn gebaseerd op het prijspeil 2009 en worden geïndexeerd met een tariefstijging van 3 % op jaarbasis. De tarieven zijn gebaseerd op ervaringscijfers en zijn inclusief onderzoek, voorbereiding, contractvorming en vergunningen en exclusief BTW en hebben een nauwkeurigheidsmarge van +/- 50 % op projectniveau (gelet op het feit dat het om prognoses gaat) en +/- 35 % over de gehele planperiode.

Tabel 6.3 Tarieven baggerwerkzaamheden inclusief voorbereiding in euro per m³

Kwaliteitsklasse	Baggeren	Transport	Bestemmen	Totaal
Schoon	EUR 11,00	EUR 11,00	EUR 6,00	EUR 28,00
Klasse A	EUR 11,00	EUR 11,00	EUR 14,00	EUR 36,00
Klasse B	EUR 13,00	EUR 13,00	EUR 18,00	EUR 44,00
Interventiewaarde	EUR 14,00	EUR 18,00	EUR 25,00	EUR 57,00

De meerjarenplanning en deze kostenschatting zijn gebaseerd op prognoses van kwaliteit en kwantiteit. Naast de planning dient jaarlijks rekening te worden gehouden met het *at hoc* baggeren van watergangen die als knelpunt worden geschouwd. In de kostenbegroting wordt daarom uitgegaan van het baggeren van 250 m³ bagger klasse A per jaar in de jaren dat er geen baggerproject is geprioriteerd. Hiervoor wordt een bedrag van EUR 20.000,00 gereserveerd (verhoogde tarieven voor *ad hoc* onderzoek, kleinschalige uitvoering en inefficiënte verwerking).

Bijlage

1

Regionale ligging gemeente Voorschoten en haar watergangen

Bijlage

2

Gebaggerde watergangen uit voorgaand baggerplan

Bijlage

3

Nadere toelichting regelgeving: Waterkwaliteit en -kwantiteit

Waterkwantiteit en doorstroming

Uit de taak van de gemeente vloeit voort dat de watergangen op voldoende diepte moeten worden gehouden. De gewenste diepte staat in de legger. Het doorstroomprofiel van een watergang wordt op diepte gehouden door eens in de circa 10 tot 15 jaar te baggeren. Hierbij wordt, indien in de praktijk haalbaar, 20 cm dieper dan de ingreepmaat (is de onderhoudsmaat) gebaggerd. Zo wordt als het ware een buffer gecreëerd zodat een aantal jaren vrij zijn van onderhoud.

De Keur is de algemene verordening van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Daarin staat wat verboden is en wat men verplicht is. Het spreekt voor zich dat die geboden en verboden én eventuele vergunningvoorwaarden moeten worden nageleefd. Rijnland controleert dat dan ook. Schouw is één van deze controle middelen. De schouw is een verzamelnaam voor het specifieke toezicht op watergangen. Zo is bij het Hoogheemraadschap van Rijnland van oudsher een schouw op het onderhoud van watergangen, een strandschouw en een schouw op diepte van watergangen (baggerschouw). De schouw vindt periodiek plaats op basis van een door het bestuur vastgestelde schouwkalender.

De baggerschouw is een schouw op diepte. De minimaal benodigde diepte voor aan- en afvoer is vastgelegd in een legger. Het op (legger)diepte houden van de watergangen is een taak van de onderhoudsplichtige. Op basis van prioriteiten (knelpuntgebieden) wordt een schouwprogramma opgesteld waarbij toezicht wordt uitgeoefend op naleving van de onderhoudsplicht. De schouwen vinden plaats op basis van protocollen. Deze zijn opgenomen Nota Handhaving Keur, Peil en Nautisch beheer, Hoogheemraadschap van Rijnland, versie 1, oplage 1 d.d. mei.

Waterwet

De Waterwet en haar werkingssfeer

De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. De Waterwet stelt integraal waterbeheer op basis van de watersysteembenadering centraal. Hierdoor veranderen voorwaarden en eisen voor handelingen in of aan de waterbodem, wat ook een onderdeel vormt van het watersysteem. Een integrale benadering betekent dat handelingen in de waterbodem niet meer, zoals eerder gebeurde, op zichzelf worden beschouwd. In plaats daarvan worden deze handelingen gekoppeld aan doelstellingen die binnen de KRW (Kaderrichtlijn Water) aan het gebied zijn gesteld. Verontreinigde waterbodems worden niet langer beoordeeld en aangepakt op basis van een gevaldefinitie en op basis van ernst en spoedeisendheid, maar binnen het breder kader van het verbeteren of behouden van de gebiedskwaliteit.

Naast de Waterwet spelen de Invoeringswet Waterwet, het Waterbesluit en de Waterregeling een belangrijke rol – evenals de hierop aangepaste verordeningen van de provincies en waterschappen. Op het moment van schrijven van onderhavige notitie is de Waterwet vastgesteld door de Tweede Kamer; de Invoeringswet Waterwet nog niet, maar is al wel in concept verkrijgbaar. Het Waterbesluit (uitwerking bij AMvB) en de Waterregeling (uitwerking bij

ministeriële regeling) zijn nog niet in concept ter inzage gelegd; de inhoud hiervan is nog niet bekend.

Inwerkingtreding

Naar verwachting zullen de Waterwet, de Invoeringswet Waterwet, het Waterbesluit, de Waterregeling en de aangepaste verordeningen van de provincies en de waterschappen allemaal in december 2009 (22 december is de planning) in werking treden. Vooralsnog wordt gesteld dat geen rechten kunnen worden ontleend aan de inwerkingtreding op genoemde datum. Algemeen is het beeld dat deze datum van inwerkingtreding gehaald zal worden. Er zijn nog geen tekenen dat dit niet het geval zal zijn. Met name gezien het belang van de inwerkingtreding in het licht van het behalen van de KRW-doelstellingen (gebiedskwaliteit) is het vooralsnog niet aannemelijk dat de inwerkingtreding uitgesteld zal gaan worden.

De inwerkingtreding van de Waterwet heeft *impact* op andere wettelijke kaders. De Waterwet wordt geïntegreerd in / vervangt de volgende wetten:

- Wet op de waterhuishouding
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren
- Wet verontreiniging zeewater
- Grondwaterwet
- Wet droogmakerijen en indijkingen
- Wet op de waterkering
- Wet beheer rijkswaterstaatswerken (voor het natte deel)
- Waterstaatswet 1900 (voor het natte deel)
- Wet bodembescherming (voor de waterbodems)

De Circulaire sanering waterbodems 2008, dat tot op heden onder de Wbb valt, wordt aangepast aan de inhoud van de Waterwet. De inhoud van de vernieuwde circulaire is nog niet bekend (ook niet in concept). In april 2009 een Wijziging sanering waterbodems 2008 uitgegeven waarin aangepaste interventiewaarden benoemd zijn.

Met de inwerkingtreding van de Waterwet komen een aantal andere wetten (deels) te vervallen.

Overgangsrecht

Bij de inwerkingtreding van de Waterwet is een overgangsrecht van toepassing. Het principe is dat alle waterbodems met de aanwezige verontreinigingen overgaan in de Waterwet. In gevallen van verontreiniging die beschikt zijn als ernstig én spoedeisend, blijft de Wbb echter van toepassing. Op het moment dat het evaluatierapport van een sanering door het bevoegde gezag wordt goedgekeurd, valt de betreffende waterbodem onder de Waterwet.

Beschikkingen waarbij *geen* sprake is van een ernstig én spoedeisend geval komen te vervallen met de inwerkingtreding van de Waterwet. De betreffende verontreinigingen dienen onder de Waterwet aangepakt te worden.

Wanneer voor inwerkingtreding van de Waterwet de uitvoering van een sanering begonnen is, mag de sanering onder de Wbb afgerond worden – met als basis de afgegeven beschikking.

Grensoverschrijdende verontreinigingen

Met gebiedsoverschrijdende gevallen wordt hier bedoeld gevallen van verontreiniging die vanuit de waterbodem doorlopen naar de landbodem of vice versa. De van toepassing zijnde wet (Wbb of Waterwet) is hierbij afhankelijk van de ligging van de verontreinigingsbron – wanneer tenminste sprake is van een duidelijke bron.

Van grensoverschrijdende verontreiniging is sprake als verontreinigingen vanuit het watersysteem in de landbodem terecht zijn gekomen en andersom. Hierop is dan zowel de Waterwet (voor het deel in de waterbodem) als de Wet bodembescherming (voor het deel in de landbodem) van toepassing. De aanpak van grensoverschrijdende gevallen wordt gekoppeld aan de ligging van de bron van de verontreiniging, op voorwaarde dat er een duidelijke bron te vinden is. Daarbij geldt het volgende principe:

- Aanpak volgens de Wet bodembescherming indien de bron op de landbodem is gelegen en er sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging waarvoor spoedige sanering noodzakelijk is, inclusief dat deel van het geval van verontreiniging dat in het watersysteem is gelegen
- Aanpak volgens de Waterwet indien de bron in het watersysteem is gelegen en de beheerder maatregelen treft omdat de verontreiniging een belemmering vormt voor het bereiken van de gebiedskwaliteit, inclusief dat deel van de verontreiniging dat naar de landbodem is verspreid en tot ernstige risico's leidt

Nieuwe kader voor waterbodembeheer

Waterbodems worden overgeheveld van de Wet bodembescherming naar de Waterwet, omdat het type verontreiniging van een waterbodem verschilt van die van de landbodem. Waterbodems zijn veelal diffuus verontreinigd en onderhevig aan zogenoemde 'herverontreiniging'. Daarnaast speelt ook een rol dat de drijvende kracht voor de aanpak van waterbodems onderhoud en herinrichting is en niet milieuhygiënisch herstel. Een derde argument is dat het saneren van de waterbodem vrijwel altijd door de beheerder wordt uitgevoerd, terwijl landbodems veelal door derden worden gesaneerd.

Binnen de Waterwet wordt niet meer, zoals binnen de Wbb wel het geval is, gekeken naar de voorkomende verontreinigingen en risico's *an sich*. Gekeken wordt in hoeverre stoffen in de waterbodem een knelpunt vormen voor de gebruiksfunctie en / of doelen die gesteld zijn aan het betreffende watersysteem – welke weer gerelateerd zijn aan de waterkwaliteit. Per functie / doel gelden een set normen; per functie / doel is deze set verschillend.

Om te kunnen bepalen of waterbodems de waterkwaliteit negatief beïnvloed, zodat de functies en / of doelen niet behaald kunnen worden, is een Toetsingskader Waterbodems opgesteld – vooralsnog is sprake van een prototype; uit pilotprojecten moet de functionaliteit blijken. Een

belangrijk punt in het toetsingskader is dat niet uitsluitend op basis van de waterbodemkwaliteit vast te stellen is of de waterbodem een knelpunt vormt voor het bereiken of behouden van de gewenste gebiedskwaliteit. Daarentegen wordt een relatie gelegd tussen de stoffen in de waterbodem en de waterkwaliteitsdoelen.

Wanneer blijkt dat de waterbodem een factor van betekenis is voor de waterkwaliteit, worden maatregelen in de waterbodem afgewogen tegen andere maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit – op basis van effectiviteit, kosten en maatschappelijke relevantie. Wanneer maatregelen in de waterbodem als beste naar voren komen, wordt de waterbodem aangepakt; alleen dan en niet eerder.

Toetsingskader: Handreiking verontreinigde waterbodems

Om te bepalen of, en zo ja, in welke mate stoffen in de waterbodem een knelpunt vormen voor de gebruiksfuncties en de doelen van het watersysteem is het Toetsingskader Waterbodems opgesteld. Het toetsingskader bestaat uit een voortoets, standaardtoets en een specialistische toets. Op het moment van het opstellen van voorliggende notitie is de specialistische toets nog niet in het prototype van het toetsingskader opgenomen.

Voorafgaand aan de toetsen worden de relevante normen geselecteerd en worden locatiekenmerken vastgesteld.

De voortoets is bedoeld om na te gaan of de waterbodem potentieel van invloed kan zijn op de waterkwaliteitsdoelstellingen. Indien blijkt dat de waterbodem mogelijk invloed heeft op het niet halen van de doelstelling kan gekozen worden voor een vervolg door middel van de standaardtoets of de specialistische toets. De standaardtoets is een toets die realistische resultaten geeft van de bijdrage van de waterbodem aan de waterkwaliteit. De specialistische toets geeft een specifiekere berekening waarmee een kleinere bandbreedte van het resultaat verkregen wordt.

Het uitgangspunt van het toetsingskader waterbodems onder de Waterwet is de gewenste gebiedskwaliteit. Het toetsingskader richt zich daarbij specifiek op de invloed van de kwaliteitsaspecten van de waterbodem op de gebiedskwaliteit. Kwantiteitsaspecten ten aanzien van de waterbodem worden onder de Waterwet geregeld in de legger. Bij kwaliteitsaspecten van de waterbodem gaat het om meer dan chemische (d.w.z. toxische) stoffen alleen. Ook nutriënten zijn elementen die deel uitmaken van de waterbodemkwaliteit. Het gaat daarbij dus om effecten van verontreinigingen.

Nieuwe gevallen

Voor nieuwe verontreinigingen neemt de Waterwet een vergelijkbare zorgplichtbepaling over als artikel 13 van de Wet bodembescherming. Tevens neemt de Waterwet alle zorgplichtverontreinigingen vanaf 1 januari 1987 over via het overgangsrecht.

Bijlage

4

Nadere toelichting regelgeving: het Besluit bodemkwaliteit

Samenvatting Besluit bodemkwaliteit

Algemeen beeld

Het doel van het Besluit bodemkwaliteit is: 'milieuhygiënische voorwaarden stellen aan de toepassing van bouwstoffen, grond en baggerspecie ter bescherming van de bodem en het oppervlaktewater. De regels verschaffen tevens duidelijkheid over de mogelijkheden van hergebruik van afvalstoffen als bouwstof of als bodem' (verwezen wordt naar hoofdstuk 1.2 van de Nota van toelichting, behorende bij het Besluit bodemkwaliteit).

Expliciet wordt gesteld dat het Besluit bodemkwaliteit bestemd is voor toepassingen van bouwstoffen, grond en baggerspecie. Het Besluit bodemkwaliteit is een Algemene maatregel van Bestuur waarin het toepassen van bouwstoffen, grond en bagger onder algemene regels kan worden uitgevoerd. Dit betekent dat er geen vergunningplicht is vanuit bijvoorbeeld de Wet milieubeheer (Wm) of de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Verder wordt binnen het Besluit bodemkwaliteit de mogelijkheid geboden grond en baggerspecie tijdelijk op te slaan onder algemene regels (zonder vergunning).

Binnen het Besluit bodemkwaliteit wordt geen (nauwelijks) onderscheid gemaakt tussen grond en baggerspecie, zoals voorheen wel het geval was. Voor grond en baggerspecie is een integraal hoofdstuk opgenomen in het Besluit. Grond kan binnen het Besluit bodemkwaliteit niet als bouwstof worden toegepast.

Naast de onderdelen bouwstoffen, grond en baggerspecie speelt de kwaliteitsborging in de gehele keten van het bodembeheer, KWALIBO, een belangrijke rol. Belangrijk hierbij is dat gedurende de stappen die materialen doorlopen in de bouwstofketen, de kwaliteit geborgd wordt en dat de stappen, en daarmee gegevens, achteraf achterhaald kunnen worden.

In het Besluit bodemkwaliteit zijn voor de verschillende toepassingen van bouwstoffen, grond en baggerspecie generieke normen opgenomen. Voor een aantal toepassingen wordt onder een aantal voorwaarden de mogelijkheid geboden om door middel van een gebiedsspecifiek beleid af te wijken van de generieke normering.

Wanneer de algemene voorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing zijn, is er geen Wm- of Wvo-vergunningplicht. Ook wanneer een tijdelijke opslag volgens het Besluit bodemkwaliteit wordt ingericht, geldt geen Wm- of Wvo-vergunningsplicht (ook niet voor het lozen van ontwateringswater). Overige wetgeving voor het uitvoeren van handelingen blijven onverkort van toepassing (Flora- en Faunawet, et cetera).

Wanneer er bouwstoffen, grond of baggerspecie worden toegepast of opgeslagen op of in sterk verontreinigde bodem, waarbij sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging, is het Besluit bodemkwaliteit niet van toepassing. Dit valt onder de Wet bodembescherming (Wbb) en

de daarbijbehorende Circulaire Bodemsanering 2009 of de Circulaire Sanering Waterbodems 2008. De toepassing of opslag dient te worden uitgevoerd binnen de reikwijdte of regels uit (de beschikking op) het saneringsplan.

Opgemerkt wordt dat toepassingen van grond en baggerspecie dienen te worden uitgevoerd binnen een saneringsplan Wbb indien de toepassing plaatsvindt binnen een ernstig (en spoedeisende) deel van een saneringsgeval.

Bij inwerkingtreding van de Waterwet, naar verwachting op 12 december 2009, zal de Wet bodembescherming niet langer van toepassing zijn op de waterbodem. Een uitzondering hierop zijn de ernstige en spoedeisende gevallen, want die blijven wel onder de Wet bodembescherming vallen. Dit betekent dat het huidige toetsingskader voor het beoordelen van verontreinigde waterbodems (met uitzondering van ernstige en spoedeisende gevallen), zoals beschreven in de Circulaire en Handleiding sanering waterbodems, komt te vervallen. Onder de Waterwet wordt het waterbodembeheer gereguleerd vanuit het watersysteembeheer. De exacte invulling van het toetsingskader voor waterbodems onder de Waterwet is nog onduidelijk.

Op het moment van schrijven is een prototype van de 'Handleiding beoordeling van verontreinigde waterbodem' gereed. Momenteel wordt dit nog "toetsingskader" genoemd. Het prototype bevat de voortoets en de standaardtoets. Dit prototype is door DG Water, RWS, IPO en Unie van Waterschappen binnen de waterwereld voor commentaar verspreid. In het voorjaar van 2009 wordt het prototype verder uitgewerkt tot een richtlijn voor de gebruiker en op praktijksituaties getest. Vervolgens wordt de specialistische toets toegevoegd. In het najaar van 2009 zal naar verwachting de eindversie gereed te zijn.

Randvoorwaarden gebruik Besluit bodemkwaliteit

Om toepassingen binnen het Besluit bodemkwaliteit uit te kunnen voeren, zijn een aantal algemene voorwaarden van toepassing. Hieraan dient voorafgaande aan toepassing, verspreiding en / of opslag te worden getoetst. Dit zijn:

- Functionaliteit. Er moet sprake zijn van een functionele toepassing – dit geldt zowel voor grond en baggerspecie als voor bouwstoffen (zie art. 5)
- Nuttigheid. De toepassing moet nuttig zijn. Dit geldt voor grond en baggerspecie (zie art. 35)
- Zorgplicht. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing – dit geldt zowel voor grond en baggerspecie als voor bouwstoffen (zie art. 7)

Het functionaliteitsbeginsel houdt, volgens artikel 5, in dat een toepassing op de locatie van toepassing functioneel moet zijn en dat geen grotere hoeveelheid wordt toegepast dan volgens gangbare maatstaven nodig is. Bovendien moet de toepassing een duidelijke noodzaak hebben. Het is bijvoorbeeld niet toegestaan om een geluidswal aan te leggen in een gebied waar dit niet nodig is, of die hoger is dan nodig om het geluid te weren.

Als een toepassing voldoet aan één van de negen toepassingen als benoemd in artikel 35 van het Besluit, kan de toepassing als nuttig worden beschouwd.

De zorgplicht, zoals opgenomen in artikel 7, dient te voorkomen dat een toepassing van bouwstoffen, grond of baggerspecie nadelige gevolgen heeft voor het oppervlaktewater. Op basis van deze zorgplicht is het mogelijk aanvullende eisen te stellen aan een toepassing – bijvoorbeeld monitoring waterkwaliteit – die niet direct in het Besluit geregeld zijn. Voorbeelden zijn stoffen die niet genormeerd zijn in het Besluit bodemkwaliteit, zoals nutriënten, pH, doorzicht et cetera). Wanneer een toepassing hieraan niet voldoet kan dit leiden tot aanpassing van de toepassingseisen. De zorgplicht kan geen andere of aanvullende eisen stellen aan normen die wel in het Besluit bodemkwaliteit zijn vastgelegd.

Overzicht toepassingen en kwaliteitseisen

Bouwstoffen

Het toepassen van bouwstoffen wordt niet onderscheiden in verschillende toepasvormen. Bouwstoffen (zowel vormgegeven als niet-vormgegeven) moeten worden getoetst aan samenstellingswaarde en uitloging. Wat betreft de uitloging is een eerste toets de emissietoetswaarde. Wanneer hier niet aan wordt voldaan, kan de emissie bepaald worden met behulp van een uitloogproef. Wanneer hieraan voldaan wordt, mag de betreffende bouwstof worden toegepast, anders niet. Niet-vormgegeven bouwstoffen komen in dat geval nog in aanmerking om toegepast te worden als IBC-bouwstof wanneer aan de hiervoor geldende voorwaarden wordt voldaan. Daarmee zijn er drie categorieën bouwstoffen te onderscheiden: vormgegeven bouwstoffen, niet-vormgegeven bouwstoffen en IBC-bouwstoffen.

Grond en baggerspecie

Het toepassen van grond en baggerspecie is binnen het Besluit bodemkwaliteit opgedeeld in verschillende toepassingen:

- 'Normale' toepassing in oppervlaktewater
- 'Normale' toepassing op landbodem
- Grootschalige toepassingen
- Verspreiden in oppervlaktewater
- Verspreiden op de het aangrenzende perceel
- Kortdurende of tijdelijke opslag en uitname

Melden

Hieronder wordt ingegaan op het melden van toepassingen en / of partijen.

Bouwstoffen

Het uitgangspunt bij toepassingen van bouwstoffen in het kader van het Besluit bodemkwaliteit is dat deze niet gemeld hoeven te worden. Toepassingen van bouwstoffen die wel gemeld moeten worden zijn:

- Toepassingen van IBC-bouwstoffen (niet toegestaan in oppervlaktewater)
- Toepassingen waarbij bouwstoffen door dezelfde eigenaar worden hergebruikt (dit geldt zowel voor vormgegeven als voor niet-vormgegeven bouwstoffen)

Particulieren zijn in het geheel vrijgesteld voor het uitvoeren van meldingen.

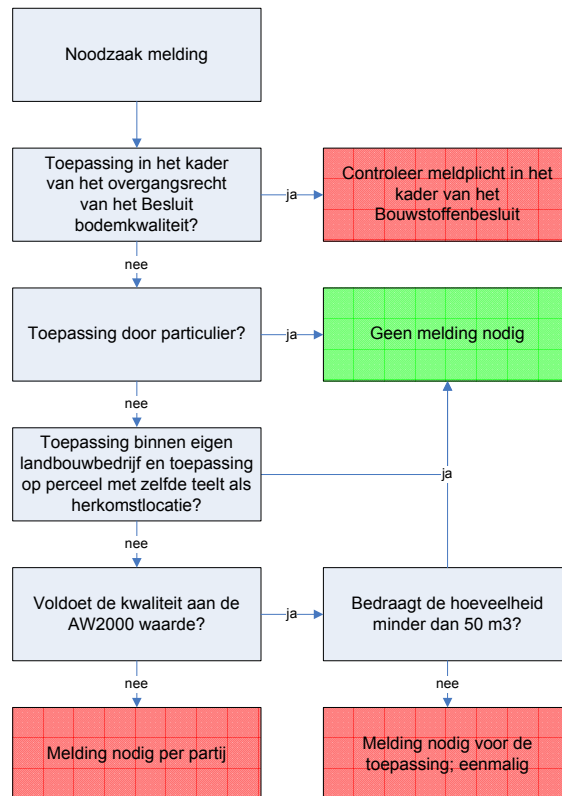
Grond en baggerspecie

Het uitgangspunt bij toepassingen van grond en baggerspecie in het kader van het Besluit bodemkwaliteit is dat alle partijen ter toepassing worden gemeld. Een aantal uitzonderingen geldt hierop. Melding is niet noodzakelijk in geval:

- De toepassing wordt gerealiseerd door particulieren
- De toepassing plaatsvindt binnen een landbouwbedrijf, wanneer het materiaal afkomstig is van een tot dat zelfde landbouwbedrijf behorende perceel grond met vergelijkbare teelt. Loonwerkers die werkzaamheden uitvoeren voor landbouwbedrijven moeten wel meldingen doen
- Toepassingen waarbij het baggerspecie uit een watergang wordt verspreid over het aangrenzende perceel
- Schone grond of baggerspecie wordt gebruikt, in een hoeveelheid minder dan 50 m³. Bij hoeveelheden schone grond groter dan 50 m³ geldt dat de toepassing (toepaslocatie) éénmaal gemeld moet worden

De meldingen moeten worden gedaan bij het Meldpunt bodemkwaliteit (www.meldpuntbodemkwaliteit.senternovem.nl). De melding moet ten minste vijf werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden uitgevoerd worden. Iedere melding wordt direct elektronisch doorgezonden naar het betreffende bevoegde gezag. Deze zal gebruikelijkerwijs de melding controleren op volledigheid. Wanneer de bijlagen bij de melding uit een aantal rapporten bestaan (analoog), is het mogelijk dat de initiatiefnemer deze rechtstreeks naar het bevoegd gezag stuurt. Wanneer gebruik wordt gemaakt van het overgangsrecht voor landbodemtoepassingen is het melden bij of via het Meldpunt bodemkwaliteit niet mogelijk / toegestaan. In die gevallen dienen landbodemtoepassingen direct te worden gemeld aan de betreffende gemeente (gelijk of vergelijkbaar als voor de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit).

De noodzaak tot melden van een toepassing en / of een partij grond en baggerspecie is schematisch weergegeven in figuur 1. Wanneer het melden van een toepassing of verspreiding niet noodzakelijk is dienen de onderzoeksgegevens minimaal 5 jaar te worden bewaard. Op verzoek moeten onderzoeksgegevens in die periode kunnen worden getoond.

Figuur 1 Procedure meldingen in het kader van het Besluit bodemkwaliteit

Bewijsmiddelen

Artikel 38 van het Besluit bodemkwaliteit geeft aan dat degene die grond of baggerspecie toe wil passen (volgens artikel 35) dient aan te tonen dat het materiaal voldoet aan de eisen die daarvoor in het Besluit bodemkwaliteit zijn gesteld, voordat de voorgenomen bodemtoepassing kan worden gerealiseerd. Dit houdt in dat de kwaliteit van het toe te passen materiaal bekend moet zijn, en indien nodig de kwaliteit van de ontvangende (water)bodem (een grootschalige toepassing is hiervan uitgesloten).

De milieuhygiënische kwaliteit van de grond en baggerspecie moet zijn vastgesteld door een daartoe erkend laboratorium op de hiervoor in de Regeling bodemkwaliteit voorgeschreven wijze. De kwaliteit kan met een aantal typen kwaliteitsverklaringen worden aangetoond.

De vier eerst genoemde kwaliteitsverklaringen zijn naar keuze te gebruiken, mits de onderzoeken op de juiste wijze hebben plaatsgevonden: in bijlage D van de Regeling bodemkwaliteit is weergegeven op basis waarvan onderzoeken uitgevoerd dienen te worden.

Een waterbodempkwaliteitskaart is alleen een geldige kwaliteitsverklaring voor toepassing als sprake is van een toepassing met materiaal van het eigen beheersgebied. Een (land)bodempkwaliteitskaart is dus niet bruikbaar als kwaliteitsverklaring voor toepassingen in het oppervlaktewater, aangezien deze betrekking hebben op een ander beheersgebied (gemeente). Als bewijsmiddel voor de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem geldt een waterbodempkwaliteitskaart wel in alle gevallen van toepassing.

Voor elk van de kwaliteitsverklaringen geldt dat de partijen die de verklaringen afgegeven hebben erkend moeten zijn en dat onderzoeken op de juiste wijze uitgevoerd moeten zijn (KWALIBO).

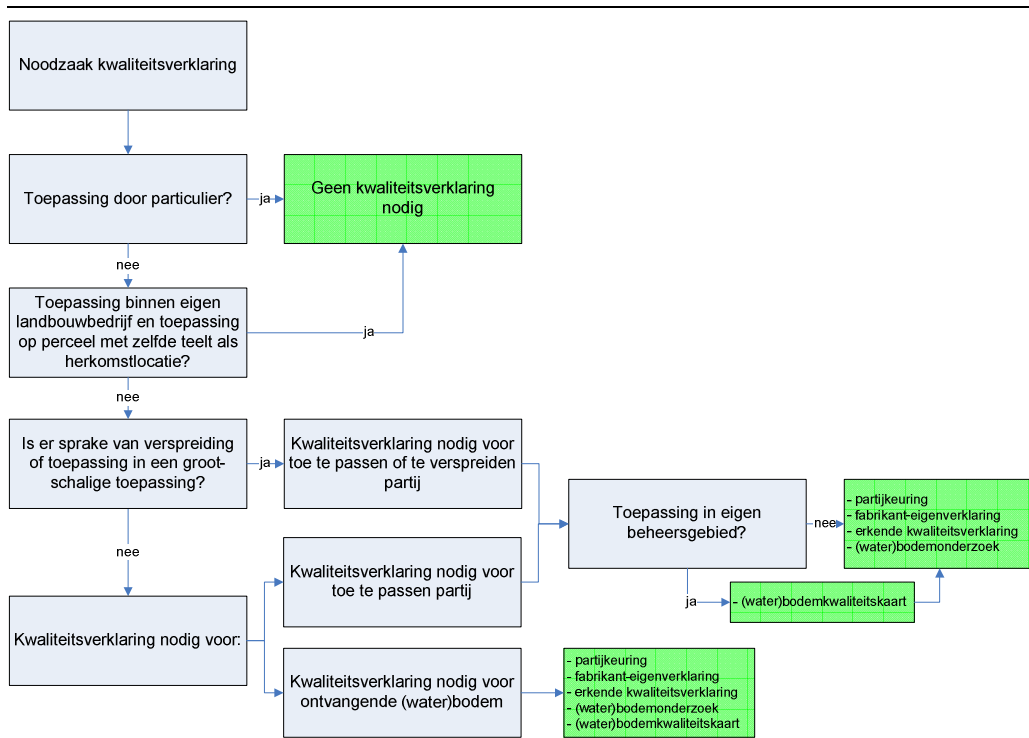
Onderzoeken die ten grondslag liggen aan kwaliteitsverklaringen zijn drie jaar houdbaar; kwaliteitsverklaringen daarmee ook. Wanneer na drie jaar een partij toegepast gaat worden, dient afhankelijk van de omstandigheden ter plaatse van de herkomstlocatie (veel sedimentatie of erosie) een actualisatieonderzoek plaats te vinden.

In figuur 2 is een schema opgenomen waaruit kan worden afgeleid of een kwaliteitsverklaring nodig is, bij toepassing van grond en baggerspecie.

Bouwstoffen

De milieuhygiënische kwaliteit van bouwstoffen moet zijn vastgesteld door een daartoe erkend laboratorium op de hiervoor in de Regeling bodempkwaliteit voorgeschreven wijze. De kwaliteit kan met een aantal typen kwaliteitsverklaringen worden aangetoond:

- Partijkeuringen
- Fabrikant-eigenverklaringen
- Erkende kwaliteitsverklaringen

Figuur 2 Noodzaak kwaliteitsverklaringen

Generiek en gebiedsspecifiek beleid

Het Besluit bodemkwaliteit biedt ruimte voor lokaal maatwerk als het gaat om het bodembeleid. Door middel van decentralisatie van verantwoordelijken kunnen lokale (water)bodembeheerders kiezen tussen gebiedsspecifiek en generiek beleid. In tabel 1 is aangegeven voor welke toetsingskader gebiedsspecifiek beleid mogelijk is. In het overzicht in bijlage 1 is eveneens te herleiden voor welke toetsingskaders gebiedsspecifiek beleid mogelijk is.

Met gebiedsspecifiek beleid kunnen lokale (water)bodembeheerders zelf bodemkwaliteitsnormen vaststellen, binnen vastgestelde kaders. Hiermee biedt het gebiedsspecifieke kader onder meer de mogelijkheid om de bodemkwaliteit te verbeteren door strengere normen vast te stellen, of juist om verontreinigde grond en baggerspecie toe te passen op plekken waar dit volgens het generieke kader niet mogelijk is. Zo kan worden gestuurd op het beschermingsniveau en de toepassingsmogelijkheden voor grond en baggerspecie binnen het beheergebied. Als randvoorwaarde geldt dat sprake moet zijn van *stand still* op gebiedsniveau. Gebiedsspecifiek beleid is mogelijk voor één of meerdere beheergebieden of voor delen van een beheergebied. Wanneer geen gebiedsspecifiek beleid is vastgesteld, geldt automatisch het generieke beleid. Hiervoor zijn generieke normen vastgelegd. Deze normen zijn opgenomen in de "Regeling bodemkwaliteit".

In tabel 1 is per activiteit (toepassing, verspreiding of opslag) samengevat welke normenkaders zowel binnen Besluit bodemkwaliteit als binnen het overgangsrecht beschikbaar zijn.

Tabel 1 Overzicht normenkaders voor de verschillende toepassings- en opslagmogelijkheden

Activiteit	Normenkaders
Toepassing grond en baggerspecie in oppervlaktewater	Generiek en gebiedsspecifiek normenkader
Toepassing grond en baggerspecie op landbodem	Generiek en gebiedsspecifiek normenkader
Grootschalige toepassingen van grond en baggerspecie	Alleen generiek normenkader
Verspreiden van baggerspecie in oppervlaktewater	Generiek en gebiedsspecifiek normenkader
Verspreiden van baggerspecie op de het aangrenzende perceel	Alleen generiek normenkader
Toepassing van bouwstoffen op de landbodem	Alleen generiek normenkader
Tijdelijke of kortdurende opslag of uitname	Alleen generiek normenkader
Toepassen van grond op de landbodem	Overgangsrecht, Ministeriële vrijstellingsregeling grondverzet

Bevoegdheden en handhaving

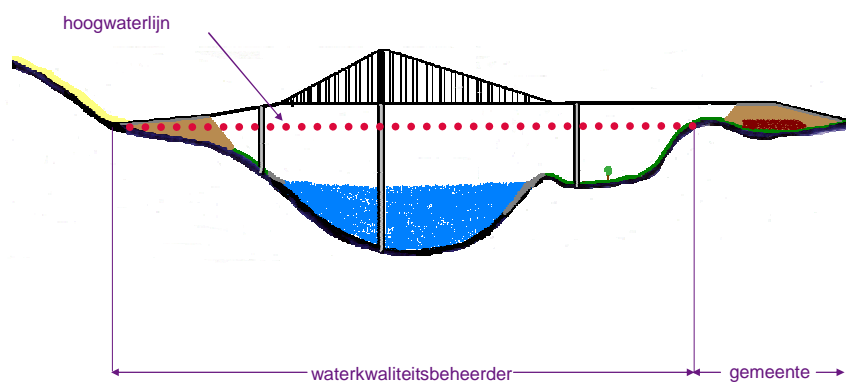
De fase in het proces en de locatie van toepassing is bepalend voor wie op welk moment bevoegd gezag is en wie handhavend op kan treden. In het Besluit bodemkwaliteit is benoemd dat de bevoegdheden van waterkwaliteitsbeheerders begrensd wordt door de Wvo-begrenzing (zoals opgenomen in de legger) of door de kruin van een waterkering. Indien niet duidelijk een grens is aan te wijzen, dient overleg met de gemeente plaats te vinden.

Bij werkzaamheden die een aannemer of opdrachtgever uitvoert in het lokale oppervlaktewater (inclusief uiterwaarden) binnen de kaders van het Besluit bodemkwaliteit is de lokale waterkwaliteitsbeheerder, over het algemeen het waterschap, het bevoegde gezag. Verder is het waterschap bevoegd gezag bij de aanleg van een dam met een duiker.

In figuur 3 is aangegeven wie op welke locatie bevoegd gezag is en daarmee handhavend kan optreden. Globaal gezien komt het erop neer dat de waterkwaliteitsbeheerder bevoegd gezag is aan de buitenkant van de dijk en de gemeente op en aan de binnenkant.

Over het algemeen is de gemeente bevoegd gezag bij toepassingen op landbodem. Het bevoegde gezag voor volledige slootdempingen ligt ook bij de gemeente. Wat betreft het verspreiden van baggerspecie op aangrenzende percelen is het bevoegde gezag in deze de gemeente. Echter er geldt een ontvangstplicht voor deze percelen voor wat betreft het uit de sloten afkomstige baggerspecie. Indien voldaan wordt aan het kwaliteitscriterium (milieuhygiënisch gezien) mag onderhoudsbaggerspecie vrij verspreid worden op aangrenzende percelen, zonder verdere toestemming van de gemeente.

Bij een toepassing binnen het beheersgebied van de gemeente, dient na te worden gegaan of er specifieke voorwaarden gelden voor de toepassing.

Figuur 3 Bevoegde gezag bij verschillende toepassingen in de gehele keten

Toepassingsmogelijkheden grond en bagger

Verspreiden van baggerspecie

Het verspreiden van baggerspecie kan worden onderscheiden in verspreiden in oppervlaktewater en verspreiden op het aangrenzende perceel. Binnen waterschappen komt de tweede vorm het meest voor.

Voordat baggerspecie verspreid gaat worden, is het mogelijk dit eerst tijdelijk op te slaan op basis van het Besluit bodemkwaliteit.

In oppervlaktewater

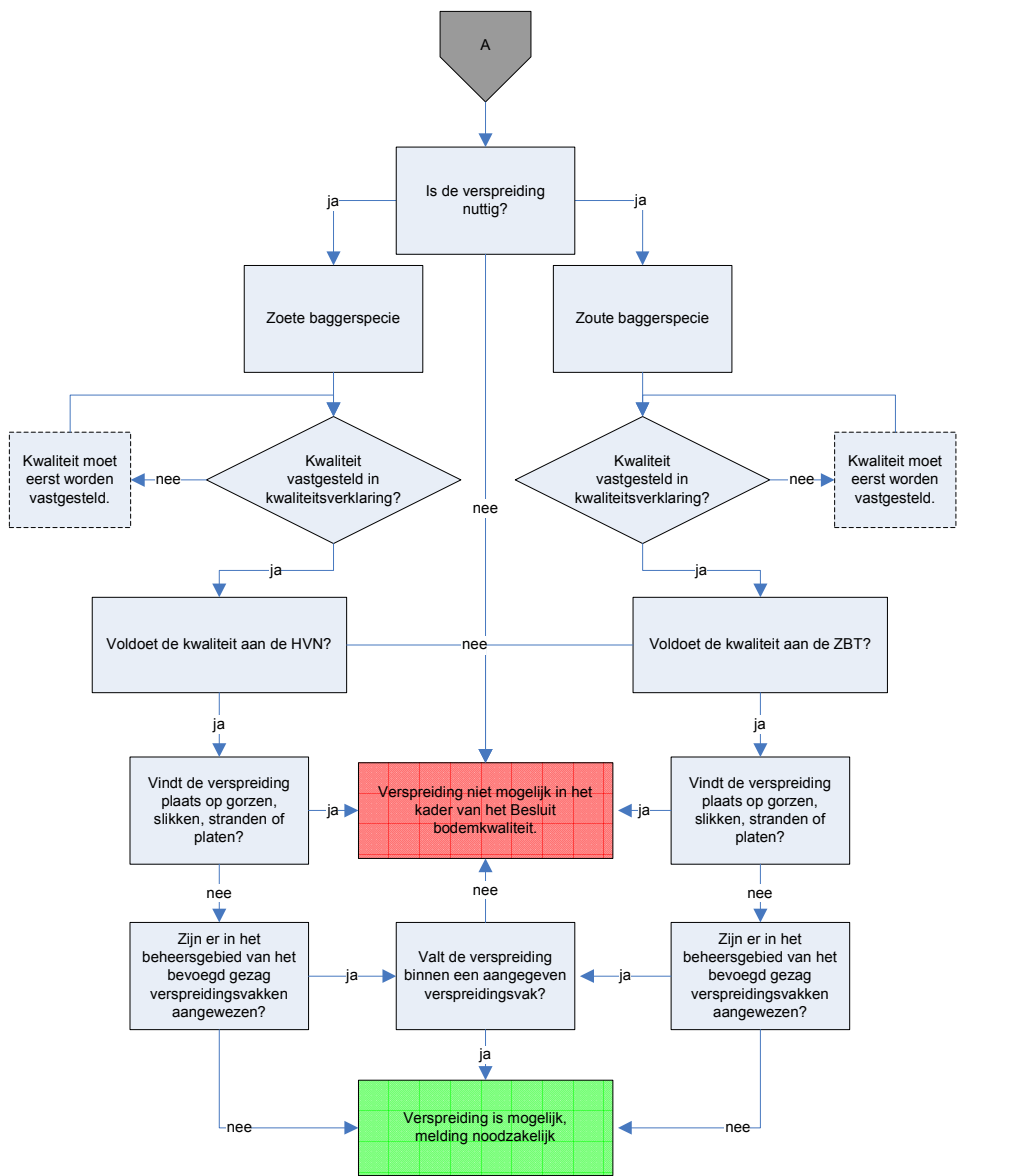
Wanneer gesproken wordt over verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewater heeft dit betrekking op het terugbrengen van baggerspecie in het watersysteem. Hierdoor kan het sediment zijn natuurlijke ecologische en (hydro)morfologische functies weer vervullen. In die gevallen is de minister van Verkeer en Waterstaat bevoegd gezag. In een enkel geval vindt ook verspreiding plaats in rivieren, meren of plassen.

In figuur 4 is de procedure voor verspreiding in oppervlaktewater weergegeven.

Nadere toelichting: verspreidingsvakken

Voor het verspreiden van baggerspecie kan de waterkwaliteitsbeheerder vakken aanwijzen waarbinnen baggerspecie moet worden verspreid. Voor de aangewezen verspreidingsvakken kan ook worden aangegeven hoeveel baggerspecie maximaal mag worden verspreid. Wanneer verspreidingsvakken zijn aangewezen dan mag buiten deze vakken, binnen het beheersgebied van de betreffende waterkwaliteitsbeheerder, geen baggerspecie worden verspreid en de maximale hoeveelheid mag niet worden overschreden. Wanneer geen verspreidingsvakken aangewezen zijn, mag overal binnen het beheersgebied baggerspecie verspreid worden (mits uiteraard voldaan wordt aan de voorwaarden).

Bij verspreiden van baggerspecie wordt onderscheid gemaakt tussen het verspreiden in zoet oppervlaktewater en zout oppervlaktewater. Het criterium voor zoet of zout is niet vastgesteld in het Besluit bodemkwaliteit. Hierbij kan aansluiting worden gezocht bij de Wvo (en in de toekomst de Waterwet). Voor de toetsing van de toelaatbaarheid van verspreiding van baggerspecie in een zout milieu is een zoute-baggertoets (ZBT) ontworpen.

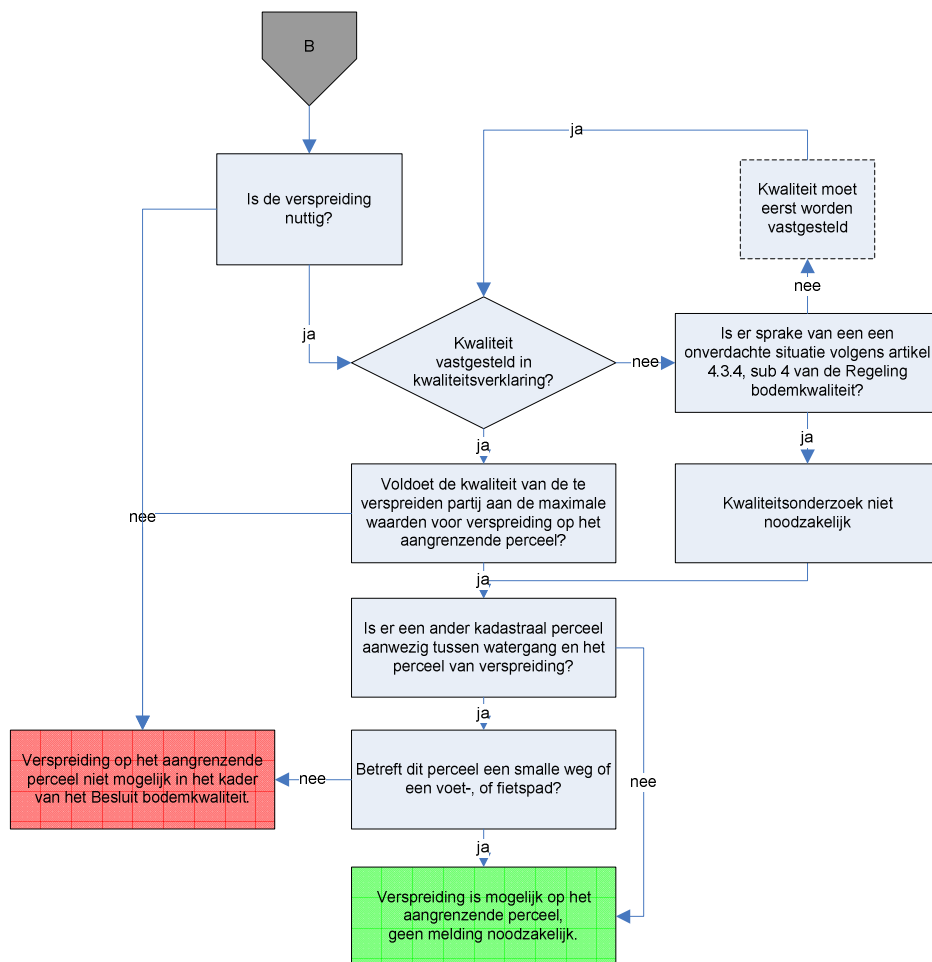

Figuur 1 A Verspreiding van baggerspecie in het oppervlaktewater

Op het aangrenzende perceel

Al van oudsher geldt voor het verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen een bijzonder kader met acceptatieplicht voor de aangelanden op basis van de Keur van waterschappen. Het Besluit houdt dit bijzondere kader in stand. Wel zijn wijzigingen aangebracht in de normstelling en de verspreidingsgrens van baggerspecie.

In figuur 5 is de procedure voor het verspreiden van baggerspecie op het aangrenzende perceel samengevat weergegeven.

Figuur 5 B Verspreiden van baggerspecie op het aangrenzende perceel

Ten aanzien van de kwaliteitsbepaling van baggerspecie ten behoeve van het verspreiden over aangrenzende percelen is in artikel 4.3.4, sub 4 van de "Regeling bodemkwaliteit" het volgende opgenomen.

Bodemonderzoek is niet noodzakelijk voor het verspreiden van baggerspecie als bedoeld in artikel 35, onder f en i, van het Besluit, indien deze niet afkomstig is van oppervlaktewateren in de gebieden:

- Die zijn bebouwd (ook kassen- en industriegebieden) en / of waar regelmatig beroeps- of pleziermotorvaart plaatsvindt
- Waar geloosd wordt na de laatste keer nadat er is gebaggerd
- Grenzend aan wegen met een verkeersintensiteit van meer dan 500 voertuigen per dag, tenzij het bermsloten betreft op een afstand van ten minste 15 meter, waarin de wegriolering niet loost
- Met een oeverbeschoeiing die bestaat uit met gecreosoteerde olie behandeld hout
- Waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat deze niet voldoen aan de maximale waarden voor het verspreiden van baggerspecie als bedoeld in artikel 35, onder f en i, van het besluit
- Die niet zijn aangegeven in een beheersplan als bedoeld in artikel 9 van de Wet op de waterhuishouding

Wanneer hieraan niet wordt voldaan is het vaststellen van de milieuhygiënische kwaliteit van de baggerspecie noodzakelijk, volgens het volgende protocol: "Protocol bemonstering en analyse vaststelling klasse-indeling baggerspecie voor verspreiden over aangrenzende percelen, NEN 2007".

De individuele normen voor metalen voor het verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen zijn per 1 april 2009 tijdelijk buitenwerking gesteld, totdat deze metalen zijn geïntegreerd in de ms-PAF. De toetsing aan de Interventiewaarde bodem blijft echter wel bestaan. Voor metalen waar geen Interventiewaarden bodem zijn vastgesteld, moeten de Maximale waarden bodemfunctieklasse industrie worden gehanteerd.

Het toetsingskader voor verspreiding van baggerspecie op het aangrenzende perceel vormt tevens de basis voor de mogelijkheid van tijdelijke opslag van baggerspecie in zogeheten weilanddepots. Voor baggerdepots die voldoen aan deze vorm van tijdelijke opslag, is geen vergunning op grond van de Wet milieubeheer dan wel de Wet verontreiniging oppervlaktewateren noodzakelijk. Hiervoor gelden aparte voorwaarden.

In de "Regeling bodemkwaliteit" is aanvullend beschreven dat baggerspecie die afkomstig is uit de omgeving van riooloverstorten, ongeacht de uitkomsten van toetsing aan de normen voor verspreiding, niet verspreidbaar is. Dergelijke riooloverstorten worden als puntbron aangemerkt. Puntbronnen of *hotspots* valt buiten de reikwijdte van toetsingskader verspreiden op het aangrenzende perceel. De afstand ten opzichte van een riooloverstort is niet gekwantificeerd.

Functionaliteit en nuttigheid

Het verspreiden van baggerspecie moet nuttig zijn. Conform artikel 7 van het Besluit bodemkwaliteit dient de verspreiding ook functioneel te zijn. Hiermee wordt bedoeld dat de specie moet worden toegepast volgens gangbare maatstaven voor het functioneren hiervan. Dit houdt in dat in de toepassing niet meer materiaal mag worden bevatten dan nuttig of nodig is. Bovendien moet de toepassing (in dit geval verspreiding) een duidelijk nut hebben.

Voor het onderhavige geval is het noodzakelijk dat de hoeveelheden zich in reële hoeveelheden verhouden tot de functionaliteit. De te verspreiden laagdiktes dienen dus in dat licht te worden getoetst, om achteraf commotie te voorkomen.

Wat zijn aangrenzende percelen

In paragraaf 4.8.1 van de toelichting bij het Besluit bodemkwaliteit is meer duidelijkheid gegeven over de reikwijdte van 'het aangrenzend perceel':

- De 20-metergrens is vervallen en geldt een ruimere begrenzing, op voorwaarde dat de kwaliteit per saldo niet verslechterd en zelfs kan verbeteren
- Verder is voor de begrenzing aansluiting gezocht bij de Waterstaatswet uit 1900 (artikel 11 leden 1 tot en met 3)
- Daarnaast is in de toelichting van het Besluit gesteld dat de huidige praktijk zoveel mogelijk wordt gecontinueerd. Met de huidige praktijk wordt de reikwijdte bedoeld, zoals bedoeld in de circulaire onderhoudspecie uit 2005

Art 11 lid 1 t/m 3 | Waterstaatswet

1. Bij verordening kan worden bepaald, dat op erven en gronden, gelegen aan een watergang, waarvan het onderhoud geschiedt door of onder toezicht van het openbaar gezag, de specie moet worden ontvangen, welke, tot behoorlijk onderhoud voor de af- of aanvoer van water, uit den watergang wordt verwijderd.
2. Behoudens aanspraak op schadevergoeding moet op erven en gronden, gelegen aan een watergang, welke door of onder toezicht van het openbaar gezag voor de af- of aanvoer van water wordt verbeterd of met toepassing van art. 12 wordt aangelegd, de specie worden ontvangen, welke te dien einde wordt verwijderd.
3. Erven en gronden, gescheiden van den watergang door een weg, voetpad of ander werk of door een grondstrook te gering van breedte om de specie te ontvangen, worden als aan den watergang gelegen aangemerkt.

Art 60 leden 1 en 2 | Bbk

1. Bij het toepassen van baggerspecie, bedoeld in artikel 35, onder f, g en i, overschrijdt de kwaliteit van de baggerspecie de daarvoor bij regeling van Onze Ministers vastgestelde maximale waarden niet.
2. Voor toepassing van het eerste lid worden erven en gronden die door

een weg, voetpad of andere constructie of door een te smalle grondstrook om de baggerspecie te ontvangen van de watergang gescheiden zijn, als aan de watergang grenzend perceel aangemerkt.

Circulaire onderhoudsspecie | 2005

In de praktijk wordt de bepaling 'direct aan het oppervlaktewater grenzende percelen' soms heel strikt gehanteerd, waardoor baggerspecie bijvoorbeeld wordt afgevoerd naar een opslag- of stortlocatie wanneer over een beperkte lengte langs de watergang geen ruimte is om de baggerspecie op de kant te zetten, omdat daar bebouwing met aanpalende erven aanwezig is. Een dergelijke strikte interpretatie van het begrip 'direct aan de watergang grenzend perceel' is onnodig en ongewenst. Het begrip 'direct aan het oppervlaktewater grenzend perceel' biedt een zekere ruimte om dit soort situaties praktisch te benaderen. Vaak is er voor de betreffende baggerspecie op een ander perceel dat grenst aan dezelfde watergang wél ruimte. Het begrip 'direct aan het oppervlaktewater grenzend perceel' laat afzet van baggerspecie op zo'n perceel toe. Bepalend is dat het perceel aan dezelfde watergang is gelegen.

Het blijft maatwerk om te bepalen wanneer sprake is van 'aangrenzend perceel'. Hier is dus sprake van een stuk interpretatie. In de praktijk zie je dat deze regel (zeer) ruim wordt geïnterpreteerd. Ik adviseer om, bij het bepalen van wat dezelfde watergang de volgende waterhuishoudkundige elementen te betrekken:

- Zelfde type watergang (een poldersloot die uitkomt in een boezem is niet dezelfde sloot)
- Dammen (een watergang dat door een dam is afgesloten van de rest van het watersysteem) of stuwen
- Gebied waardoor de watergang stroomt (éénzelfde watergang kan door het buitengebied (agrarisch) en het bebouwde gebied stromen)
- Waterhuishoudkundige ordening of registratie van watergangen. Rijnland heeft haar watergangen ingedeeld in zogeheten RL-codes. Wanneer er sprake is van meerdere RL-codes is er geen sprake van 'dezelfde watergang'

Weilanddepots

Het Besluit bodemkwaliteit biedt de mogelijkheid om een weiland depot in te richten, zonder een vergunningverplichting op grond van de Wet milieubeheer en / of de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Waterwet).

Een weilanddepot is een vorm van tijdelijke opslag van baggerspecie op een perceel, aangrenzend aan de watergang waaruit de baggerspecie afkomstig is (gelijke beoordeling als verspreiding). Deze vorm van tijdelijke opslag mag plaatsvinden overeenkomstig gelijke milieuhygiënische voorwaarden als bij het verspreiden van baggerspecie

- De opslag mag maximaal drie jaar duren
- De opslag met de duur en eindbestemming wordt vijf werkdagen van te voren gemeld

- De opgeslagen baggerspecie moet vanuit het weilanddepot in een nuttige toepassing worden aangebracht, waarbij verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewater is uitgezonderd als nuttige toepassing

Wanneer de hoeveelheid baggerspecie dus in onevenredig grote hoeveelheden op een perceel wordt aangebracht (in strijd met functionaliteit en / of nuttigheid) is er in feite sprake van een weiland depot. Een dergelijke tijdelijke opslag (dat ook een nuttige toepassing is in het kader van het Besluit bodemkwaliteit) dient dus te worden gemeld met de voorziene duur en de definitieve toepassing (kan op dezelfde locatie zijn).

Eigendom

Los van bovenstaande grenzen dient de 'toepasser' conform het eigendomsrecht zoals opgenomen in het Wetboek van strafrecht, altijd toestemming te hebben van de eigenaar om specie te mogen verspreiden. Mocht er ontvangstplicht zijn opgelegd vanuit de Keur van het Hoogheemraadschap van Rijnland de waterbeheerder en de eigenaar in ieder geval samen afspraken moeten maken over de locatie waar verspreid gaat worden en dat de reikwijdte binnen het begrip 'aangrenzend perceel'. Wanneer de verspreiding van baggerspecie op een ander perceel dat grenst aan dezelfde watergang milieutechnisch wel gerechtvaardigd is (zie onder 3 aangrenzende percelen): de ontvangstplicht van aangelanden moet echter wel anders worden geïnterpreteerd.

Toepassen van grond en baggerspecie

Binnen de toepassingsmogelijkheden voor grond en baggerspecie wordt onderscheid gemaakt tussen toepassingen op de bodem en in oppervlaktewater.

Voordat baggerspecie toegepast wordt, is het mogelijk dit eerst tijdelijk op te slaan op basis van het Besluit bodemkwaliteit.

Op de landbodem

Uitgangspunt van het toetsingskader voor het toepassen voor landbodems is dat de kwaliteit van de toe te passen grond of baggerspecie moet aansluiten bij de functie¹ die de bodem heeft. Ook mag de actuele kwaliteit van de ontvangende bodem op het niveau van een klasse niet verslechteren. De te volgen procedure voor het toepassen van grond en baggerspecie in landbodem is weergegeven in figuur 6.

Aanpassing van de toetsingsregel voor de Achtergrondwaarde voor Nikkel (art. 4.2.2. lid 5)

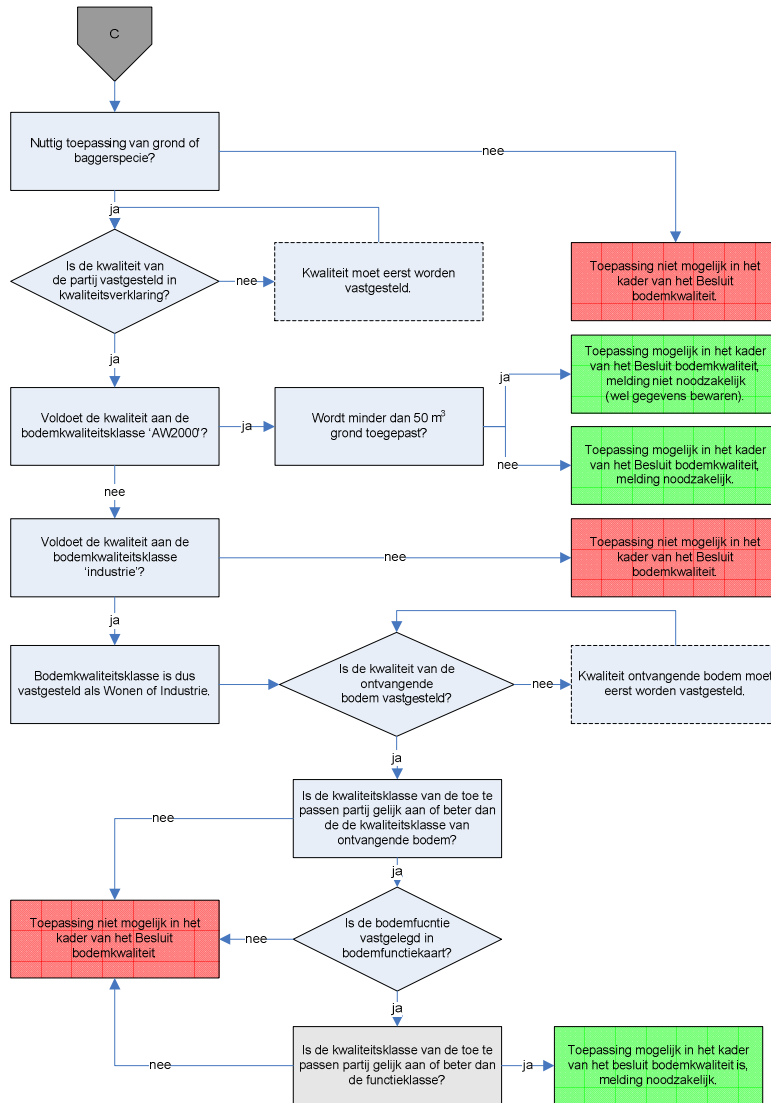
Per 1 april 2009 vindt geen toetsing meer plaats aan de maximale waarde voor de bodemkwaliteitsklasse wonen.

In oppervlaktewater

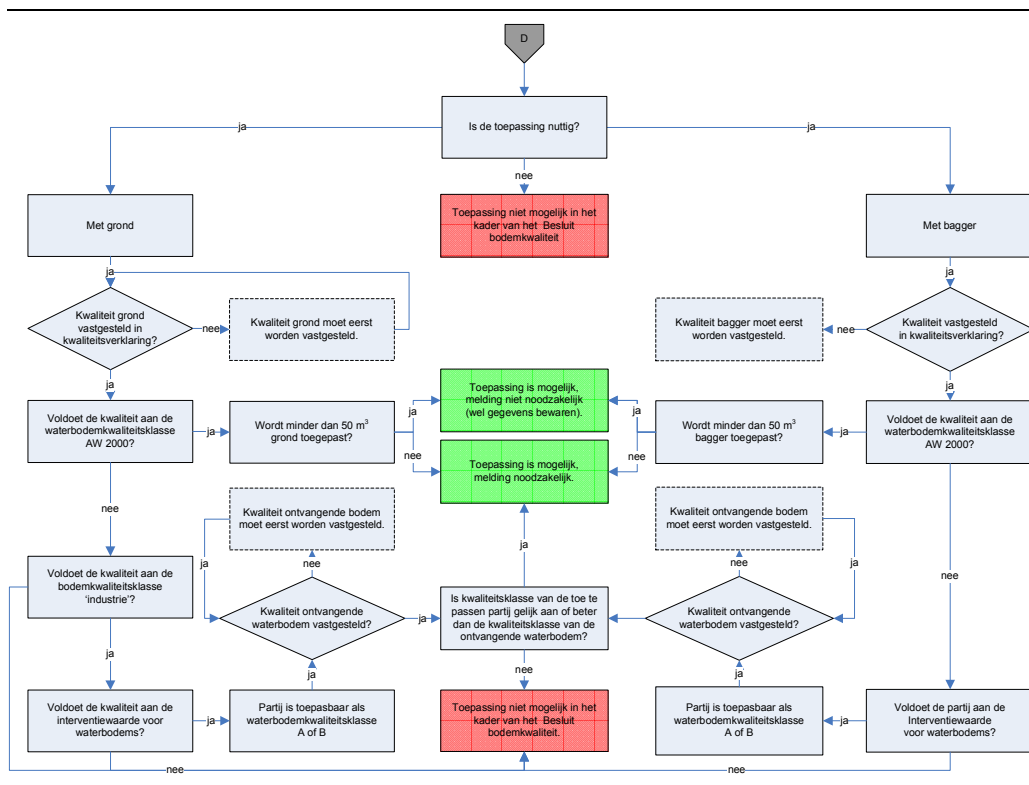
Binnen het Besluit bodemkwaliteit wordt nauwelijks onderscheid gemaakt tussen het toepassen van grond of het toepassen van baggerspecie. Alleen wanneer het gaat om een toepassing van grond in oppervlaktewater, met een waterbodemkwaliteitsklasse B, wordt onderscheid gemaakt. Deze grond dient namelijk ook minimaal te voldoen aan bodemkwaliteitsklasse Industrie om toegepast te mogen worden. De te volgen procedure voor het toepassen van grond en baggerspecie in oppervlaktewater is weergegeven in figuur 7.

¹ Nadere toelichting: bodemfunctiekaart

Voor de aansluiting bij de functie die de bodem heeft dient het grondgebied, op het niveau van een gemeente, te worden ingedeeld in bodemfunctieklassen. Bodemfunctieklassen beschrijven dus (op hoofdlijnen) het gebruik van de bodem in een gebied. Het indelen van een beheergebied in bodemfunctieklassen is de taak van gemeenten. Het college van burgemeester en wethouders moet binnen een half jaar na inwerkingtreding van het Besluit een kaart vaststellen, waarop de bodemfunctieklassen wonen en industrie zijn vastgelegd voor de gebieden waarop het generieke beleid van toepassing is. Wanneer er in gebieden geen bodemfunctiekaart is vastgesteld geldt de bodemfunctie "overig" en dient te worden voldaan aan het de AW2000.

Figuur 6 C Toepassen van grond en baggerspecie op de landbodem

Figuur 7 D Toepassen van grond en baggerspecie in oppervlaktewater

In een grootschalige bodemtoepassing

Een bijzondere invulling van de 'algemene' toetsingskaders van toepassen op de landbodems en in oppervlakte water is het toepassen in een zogeheten Grootschalige bodemtoepassing. Het aanleggen van grote grondlichamen zoals wegen, spoorwegen, terpen, dijken of geluidswallen kan binnen dit toetsingskader worden uitgevoerd. Daarbij wordt opgemerkt dat het toetsingskader voor grootschalige toepassingen een keuzeoptie is. Hiervan kan de toepasser gebruikmaken wanneer wordt voldaan aan de criteria voor een grootschalige toepassing. Andersom is het geen verplichting om toepassingen die voldoen aan de criteria voor grootschalige toepassingen ook volgens het toetsingskader voor grootschalige toepassingen uit te voeren.

De bijzonderheid is, dat niet hoeft te worden getoetst aan de kwaliteit en functie van de ontvangende bodem, maar aan generiek vastgestelde samenstellings- en emissie(toets)waarden.

Op grond van artikel 63 Besluit bodemkwaliteit mogen alleen de volgende toepassingen onder de noemer van grootschalige toepassing worden toegepast:

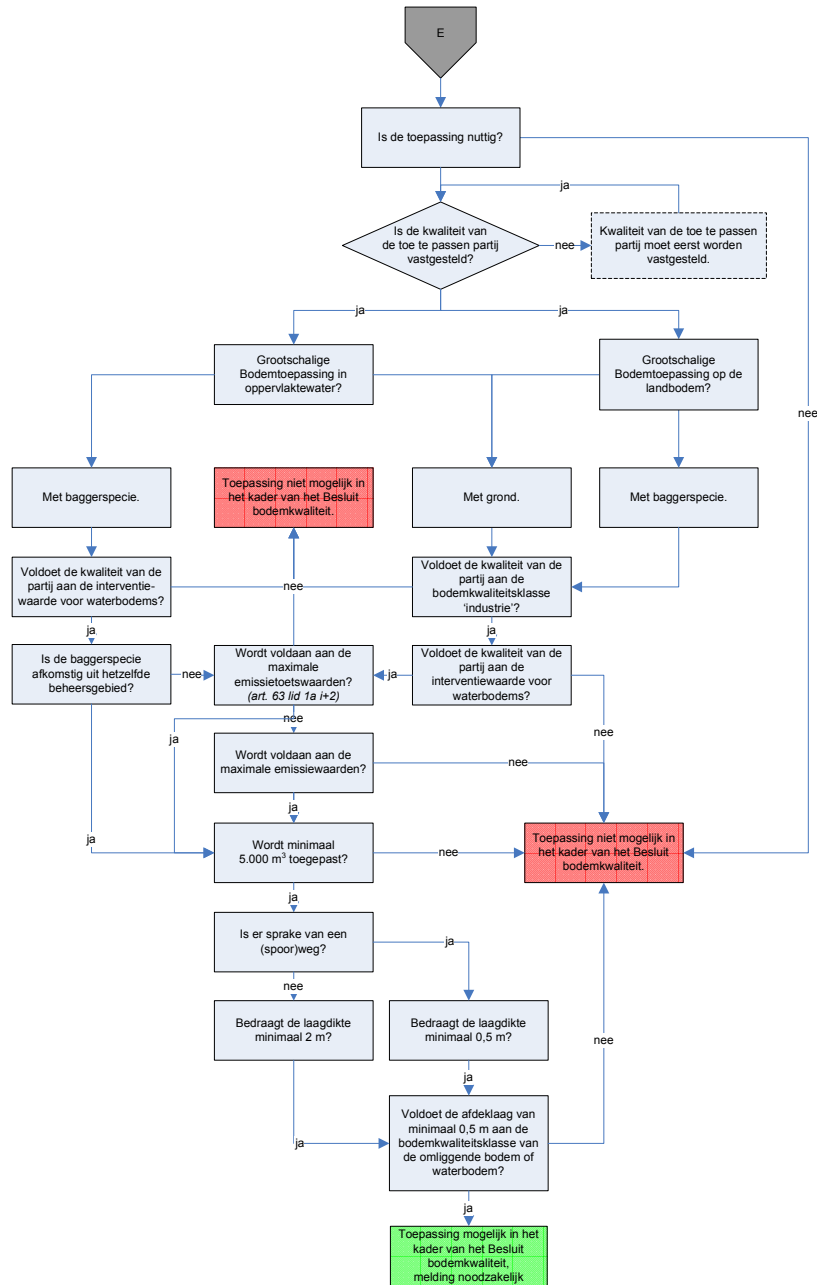
- Toepassingen van grond en baggerspecie in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen, spoorwegen en geluidswallen

- Toepassingen van grond en baggerspecie voor het afdekken van een saneringslocatie of een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de omgeving
- Toepassingen van grond en baggerspecie in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water, bevordering van natuurwaarden en de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart
- Toepassing van grond en baggerspecie in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen

Voor overige toepassingen, zoals ophogingen van industrieterreinen en woningbouwlocaties, verspreiding of tijdelijke opslag van baggerspecie, kan dus niet worden gekozen voor het toetsingskader voor grootschalige toepassingen.

In figuur 8 is de procedure voor toepassing van grond en baggerspecie in een grootschalige toepassing, voor zowel in oppervlaktewater als op de bodem, weergegeven.

Voordat baggerspecie verspreid gaat worden, is het mogelijk dit eerst tijdelijk op te slaan op basis van het Besluit bodemkwaliteit.

Figuur 8 E Toepassen van grond en baggerspecie in een Grootschalige bodemtoepassing

Resumé

In tabel 2 zijn de toetsingskader en de daarbijbehorende toetsingswaarden samengevat.

Tabel 2 Samenvatting toetsingskaders en –waarden grond en baggerspecie

Nr. Toetsingskader	Mogelijkheden toepassen / verspreiden	Toetsingswaarden*
1 Toepassen op de landbodem	Vrij toepasbaar	AW 2000
	Toetsing bodemfunctieklasse (functionele toets)	MW Wonen
	Toetsing bodemkwaliteitsklasse	MW Industrie
2 Toepassen op de bodem in oppervlaktewater	Vrij toepasbaar	AW 2000
	Toepasbaar op klasse A of sterker verontreinigd	MW klasse A
	Toepasbaar op klasse B of sterker verontreinigd	MW klasse B/
	Niet toepasbaar	I-waarde (nat)
3 Toepassen in een grootschalige bodemtoepassing	Toetsing aan volume en toepassingshoogte	ETW en EMW
	Toetsing aan de emissietoetsingswaarde	MW Industrie /
		I-waarde (nat)
4 Verspreiden in oppervlaktewater	Vrij verspreidbaar	AW 2000
	Verspreidbaar in zelfde watersysteem	MW zoet / zout
	Niet verspreidbaar	I-waarde (nat)
5 Verspreiden op het aangrenzende perceel	Vrij verspreidbaar	AW2000 / MW
	Verspreidbaar op aangrenzend perceel	verspreiden
	Niet verspreidbaar	ms-PAF
		I-waarde (droog)

Toelichting:

Algemeen	: In deze kolom zijn de toetsingsnormen aangegeven die horen bij het betreffende toetsingskader. Het al dan niet voldoen aan deze toetsingswaarden bepaald te toepassingsmogelijkheden. Deze toetsingsnormen zijn niet één op één overeenkomst met de verspreidings- of toepassingsmogelijkheden
AW2000	: achtergrondwaarde 2000, een vastgestelde normstelling voor gehalten aan stoffen zoals die voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden
MW Wonen	: maximale waarde voor de bodemkwaliteitsklasse behorende bij de bodemfunctie wonen
MW Industrie	: maximale waarde voor de bodemkwaliteitsklasse behorende bij de bodemfunctie industrie
I-waarde (nat)	: interventiewaarde die geldt voor bodems onder oppervlaktewater of de voor oppervlaktewater bestemde ruimte
I-waarde (droog)	: interventiewaarde die geldt voor landbodems
MW klasse A	: maximale waarde voor de waterbodemkwaliteitsklasse A (95-percentiel van het herverontreinigingsniveau van de Rijntakken; HVN)
MW klasse B	: maximale waarde voor de waterbodemkwaliteitsklasse B (interventiewaarde nat)
ETW	: emissietoetswaarde (toets samenstellingswaarde voor emissie)
EMW	: emissiewaarde (op basis van uitloging)
ms-PAF	: meer stoffen Potentieel Aangetaste Fractie van lagere organismen
MW zoet	: maximale waarde voor het verspreiden van baggerspecie in zoet oppervlaktewater (HVN)
MW zout	: maximale waarde voor het verspreiden van baggerspecie in zout oppervlaktewater (ZBT)

Wijzigingen per 1 april 2009

De normen voor Barium zijn tijdelijk buiten werking gesteld (tabel 1 en tabel 2 van bijlage B). Als verhoogde bariumgehalten het gevolg zijn van een antropogene bron, dan kan het bevoegd gezag dit gehalte beoordelen op basis van de voormalige Interventiewaarden (920 mg/kg d.s. voor droge toepassingen en 625 mg/kg d.s. voor toepassingen in oppervlaktewater).

Barium maakt nog wel deel uit van het standaard stoffenpakket en moet dus standaard worden gemeten. Alleen de toetsing komt te vervallen totdat een nieuwe norm is afgeleid.

De Maximale waarden voor de kwaliteitsklasse Industrie in tabel 1 en 2 van bijlage B wordt voor chloordaan, alfa-endosulfan, heptachloor en heptachloorepoxide gewijzigd in 0,1 mg/kg d.s.

De Achtergrondwaarden, Maximale waarden klasse Wonen en Maximale waarden Industrie in tabel 1 en 2 van bijlage B worden voor acrylonitril en formaldehyde vervangen door 0,1 mg/kg d.s.

Tijdelijke opslag Grond en bagger

Tijdelijke opslag van grond en baggerspecie is in het kader van het Besluit bodemkwaliteit in de meeste situaties niet vergunningplichtig op grond van bijvoorbeeld de Wet milieubeheer. Onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende vormen van tijdelijke opslag. In deze paragraaf wordt hiervan een samenvatting gegeven. Wanneer niet aan de voorwaarden uit het Besluit bodemkwaliteit wordt voldaan is wel een vergunning op grond van bijvoorbeeld de Wet milieubeheer vereist. Daarnaast dient bij tijdelijke opslag altijd de zorgplicht uit het Besluit bodemkwaliteit in acht worden genomen.

Voordat grond of baggerspecie toegepast of verspreid gaat worden, is het mogelijk dit materiaal tijdelijk op te slaan binnen de kaders van het Besluit bodemkwaliteit. In figuur 9 is hiervoor een schema opgenomen. Opgemerkt wordt dat in alle gevallen van opslag het zorgplichtbeginsel van kracht blijft.

Bij tijdelijke opslag wordt onderscheid gemaakt in:

- Opslag bij tijdelijke uitname
- Kortdurende opslag
- Tijdelijke opslag op de landbodem en in oppervlaktewater
- Weilanddepot

Opslag bij Tijdelijke uitname

Wanneer grond of baggerspecie niet wordt bewerkt en, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in dezelfde toepassing wordt teruggebracht, is er sprake van Tijdelijke uitname. Hiervoor worden in het Besluit bodemkwaliteit geen verplichtingen gesteld. Dit is dus toegestaan zonder kwaliteitsbepaling, toetsing aan de functie en melding. Tijdelijke uitname van sterk verontreinigde grond (boven interventiewaarde) is niet toegestaan.

De term 'op of nabij' is arbitrair. De grond of baggerspecie hoeft niet exact op dezelfde plaats worden toegepast, maar wel binnen dezelfde toepassing. Een voorbeeld hiervan is het wegnemen van bermgrond bij de reconstructie van een weg, waarna de bermgrond vervolgens weer wordt aangebracht in de nieuwe berm.

Kortdurende opslag

Kortdurende opslag is in feite een vorm van gedoogbeleid. Om te komen tot een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer gaan langlopende procedures (minimaal 6 maanden) gemoeid. Voor opslag van grond en baggerspecie, korter dan 6 maanden, zou het betekenen dat de procedure om te komen tot de opslag langer duurt dan de opslag zelf. Hiertoe is het mogelijk gemaakt de kortdurende opslag (< 6 maanden) te melden, zonder toetsing van kwaliteit en functie. Kortdurende opslag van sterk verontreinigde grond (boven interventiewaarde) is niet toegestaan.

Tijdelijke opslag

Bij Tijdelijke opslag dient onderscheid te worden gemaakt in opslag in oppervlaktewater en op de landbodem. Tijdelijke opslag van grond en baggerspecie is in het kader van het Besluit in de meeste situaties niet langer vergunningplichtig op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Wanneer niet aan de voorwaarden wordt voldaan, bijvoorbeeld omdat de kwaliteit niet voldoet, de maximale duur van de opslag wordt overschreden of nog geen eindbestemming bekend is, is alsnog een vergunning op grond van de Wet milieubeheer of de Wet verontreiniging oppervlaktewateren vereist. Ook moet bij tijdelijke opslag de zorgplicht in acht worden genomen.

Weilanddepot

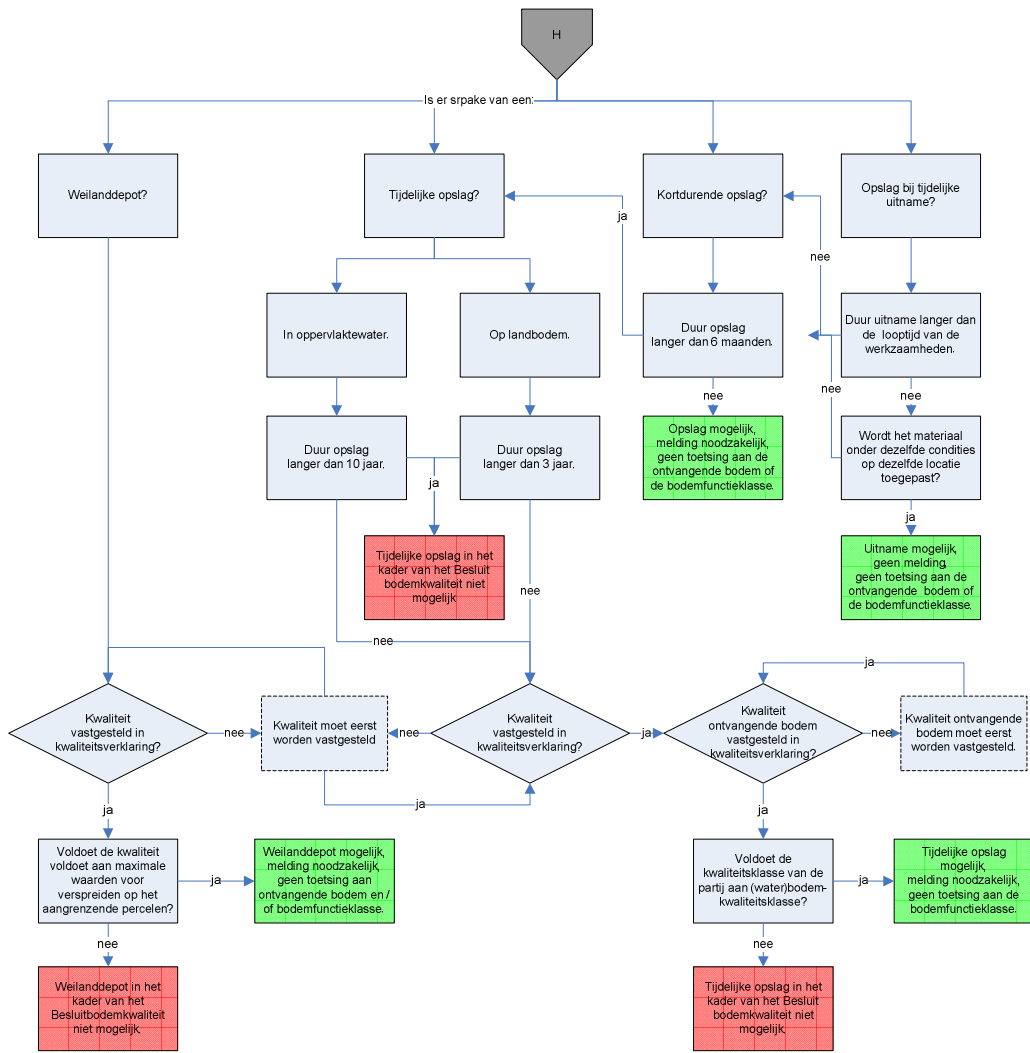
Een weilanddepot is een vorm van tijdelijke opslag van baggerspecie op een perceel, aangrenzend aan de watergang waaruit de baggerspecie afkomstig is. Waterschappen kunnen hiervan gebruikmaken om de baggerspecie te ontwateren en te laten rijpen alvorens het materiaal op dezelfde locatie of elders toe te passen. Deze vorm van tijdelijke opslag van baggerspecie op het naast de watergang gelegen perceel in (weiland)depots vindt plaats conform de toetsingsregels voor verspreiden van baggerspecie. Voorwaarde is dat de opslag maximaal drie jaar duurt en dat de opgeslagen baggerspecie vervolgens in een nuttige toepassing wordt aangebracht.

Resumé

In tabel 3 is een overzicht opgenomen van de onderscheiden vormen van tijdelijke opslag van grond en baggerspecie. Figuur 9 geeft de mogelijkheden van tijdelijke opslag schematisch weer.

Tabel 3 Vormen van tijdelijke opslag van grond en baggerspecie

Vorm opslag	Voorwaarde	Maximale duur	Kwaliteits-eisen	Meldings-voorschriften
Tijdelijke uitname	opslag waarna zonder bewerking, de grond of baggerspecie op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw wordt toegepast	gedurende de looptijd van het project	geen	geen
Kortdurende opslag	grond of baggerspecie opslaan, waarna deze wordt aangebracht in een nuttige toepassing	6 maanden	geen	de kortdurende opslag melden
Tijdelijke opslag in oppervlaktewater	grond of baggerspecie opslaan, waarna deze wordt aangebracht in een nuttige toepassing	10 jaar	Kwaliteit op te slaan partij dient te voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende waterbodem	tijdelijke opslag melden, met duur van de opslag en de eindbestemming
Tijdelijke opslag op de bodem	grond of baggerspecie opslaan, waarna deze wordt aangebracht in een nuttige toepassing	3 jaar	Kwaliteit op te slaan partij dient te voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem	tijdelijke opslag melden, met duur van de opslag en de eindbestemming
Weilanddepot	opslag van baggerspecie op een perceel, aangrenzend aan de watergang waaruit deze afkomstig is, waarna deze wordt aangebracht in een nuttige toepassing	3 jaar	Kwaliteit van de te ontwateren baggerspecie	weilanddepot melden, met duur van de opslag en de eindbestemming

Figuur 9 H Tijdelijke of kortdurende opslag of uitname van grond en baggerspecie

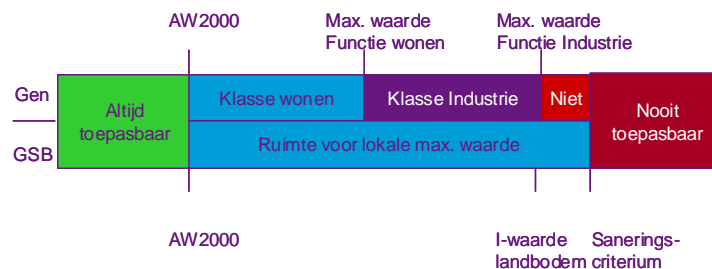
Samenvatting toetsingskaders Besluit bodemkwaliteit

Het toetsingskader uit het Besluit bodemkwaliteit kan als volgt worden samengevat.

1. Toepassen op de landbodem

Toetsingscriteria toe te passen baggerspecie

- Algemeen:
 - Voor de bodemfunctieklassen Wonen en Industrie zijn maximale waarden vastgesteld (zie Bijlage B, tabel 1 van de Regeling)
 - Gemeente heeft op bodemfunctiekaart vastgelegd waar de functies Wonen en Industrie van toepassing zijn
 - Voor de overige gebieden (of indien geen kaart is vastgesteld) geldt als maximale waarde de AW2000
- Voor toetsing aan de maximale waarden worden de gehalten gemeten in het toe te passen materiaal gecorrigeerd naar standaardbodem (bodemtype correctie) conform bijlage G (formules I, generiek kader, of II, gebiedsspecifiek kader) van de Regeling Bodemkwaliteit.
- Bij toetsing van het toe te passen materiaal aan de AW2000 mogen 1 of meer stoffen (afhankelijk van aantal gemeten stoffen) licht verhoogd zijn ten opzichte van de AW2000 (het rekenkundig gemiddelde van een stof mag ten hoogste gelijk zijn aan tweemaal de AW2000 voor die stof)

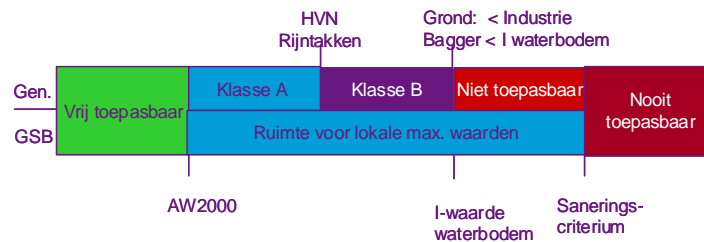
Toepassingseisen

- Melding vijf dagen vooraf verplicht via centraal, digitaal meldpunt
- Bij toepassing wordt naast aan de kwaliteit van het toe te passen materiaal zowel getoetst op de functie als op de actuele bodemkwaliteit (Uitzondering geldt voor toepassingen in bermen van spoorwegen en van provinciale en rijkswegen: daar geldt altijd de max. waarde Industrie en geen toets ontvangende grond)
- Bij toetsing aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem aan de AW2000 en aan de bodemfunctie Wonen mogen één of meer stoffen (afhankelijk van aantal gemeten stoffen) licht verhoogd zijn ten opzichte van de maximale waarde van die klasse (het rekenkundig gemiddelde van deze stoffen mag ten hoogste gelijk zijn aan de AW2000 danwel de maximale waarde van de klasse Wonen plus de AW2000 voor die stof)

2. Toepassen in oppervlaktewater

Toetsingscriteria toe te passen baggerspecie

- Algemeen:
 - Klassen A en B toepasbaar
 - Maximale waarde klasse A is afgeleid van herverontreinigingsgraad Rijntakken (P95 HVN Rijntakken)
 - Maximale waarde klasse B:
 - Voor baggerspecie: I-waarde waterbodem
 - Voor grond: per stof de strengste waarde van hetzij de I-waarde waterbodem hetzij de maximale waarde voor de functie Industrie (zie toepassen op landbodem)
- Voor toetsing aan de maximale waarden worden de gehalten gemeten in het toe te passen materiaal gecorrigeerd naar standaardbodem (bodemtype correctie) conform bijlage G (formules III) van de Regeling Bodemkwaliteit
- Bij toetsing van het toe te passen materiaal aan de AW2000 mogen 1 of meer stoffen (afhankelijk van aantal gemeten stoffen) licht verhoogd zijn ten opzichte van de AW2000 (het rekenkundig gemiddelde van een stof mag ten hoogste gelijk zijn aan tweemaal de AW2000 voor die stof)

Toepassingseisen

- Melding vijf dagen vooraf verplicht via centraal, digitaal meldpunt
- Bij toepassing wordt getoetst op zowel de kwaliteit van de ontvangende waterbodem als op de kwaliteit van het toe te passen materiaal
- Bij toetsing van de ontvangende waterbodem aan de AW2000 mogen één of meer stoffen (afhankelijk van aantal gemeten stoffen) licht verhoogd zijn ten opzichte van de AW2000 (het rekenkundig gemiddelde van een stof mag ten hoogste gelijk zijn aan tweemaal de AW2000 voor die stof)

3. Toepassen in een Grootschalige bodemtoepassing

Toetsingscriteria toe te passen baggerspecie

- Materiaal in de Grootschalige bodemtoepassing moet zowel voldoen aan samenstellings- als aan emissie-eisen
- Samenstellingseisen materiaal in Grootschalige bodemtoepassing:
 - Voor landbodem (grond): maximaal MW Industrie
 - In oppervlaktewater (bagger): maximaal I-waarden voor waterbodems
 - Voor toetsing aan de samenstellingseisen worden de gehalten gemeten in het toe te passen materiaal gecorrigeerd naar standaardbodem (bodemtype correctie) conform bijlage G (formules I, landbodem, of III, oppervlaktewater) van de Regeling Bodemkwaliteit
- Emissie-eisen materiaal in Grootschalige bodemtoepassing (alleen voor anorganische parameters):
 - Eerst snelle en eenvoudige toets aan emissietoetsingswaarden
 - Daarna zonodig kolomproef en toetsing aan emissiewaarden
 - Er gelden geen emissie-eisen bij een Grootschalige bodemtoepassing die onder het waterniveau is gelegen in combinatie met de toepassing baggerspecie uit beheersgebied (in dat geval gelden alleen de samenstellingseisen)
- Geen gebiedspecifiek kader mogelijk voor materiaal in Grootschalige bodemtoepassing
- Leeflaag: bovenste 0,5 meter moet voldoen aan generiek of gebiedspecifieke normstelling voor gebied waar toepassing ligt

Toepassingseisen

- Melding vijf dagen vooraf verplicht via centraal, digitaal meldpunt
- Toepassing moet herkenbaar en beheersbaar zijn
- Toepassing moet blijvend geregistreerd en beheerd worden, er geldt echter geen verwijderingsplicht
- Alleen de volgende handelingen (art. 35) mogen als Grootschalige Toepassing worden uitgevoerd:
 - Bouw- en wegconstructies waaronder wegen, spoorwegen, dijken, kades, geluidswallen
 - Afdekken van een saneringslocatie of een stortplaats met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de omgeving
 - Ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van artikel 14 van de Kaderrichtlijn water, de bevordering van de natuurwaarden en de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart
 - Aanvullingen, waaronder mede wordt verstaan de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen, of met het oog op onderhoud en herstel van de hierboven beschreven toepassingen
- Volume minimaal 5.000 m³
- Laagdikte toepassing tenminste 2 meter, met uitzondering van goed zichtbare objecten met

aanwijsbare beheerder als wegen en spoorwegen, dan geldt minimaal 0,5 m¹

- Toepassing afdekken met leeflaag van tenminste 0,5 m¹
- Geen toets op kwaliteit ontvangende bodem

4 Verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewater

Toetsingscriteria toe te passen baggerspecie

- Generiek kader voor wel of niet verspreidbaar:
 - Voor zoet oppervlaktewater gelden maximale waarden afgeleid van herverontreinigingsniveau in Rijntakken (P95 HVN Rijntakken)
 - Voor zout oppervlaktewater gelden maximale waarden afgeleid van de Zoute Bagger Toets (ZBT)
 - Waterbeheerder kan verspreidingsvakken aanwijzen waaraan de toepasser zich moet houden (grip houden op morfologische situatie)
- Bij verspreiding in zoet oppervlaktewater worden voor de toetsing de gehalten gemeten in het toe te passen materiaal gecorrigeerd naar standaardbodem (bodemtype correctie) conform bijlage G (formules III) van de Regeling Bodemkwaliteit
- Bij verspreiding in zout oppervlaktewater vindt geen bodemtype correctie plaats
- Bij toetsing van het toe te passen materiaal aan de AW2000 mogen één of meer stoffen (afhankelijk van aantal gemeten stoffen) licht verhoogd zijn ten opzichte van de maximale waarde van die klasse (het rekenkundig gemiddelde van een stof mag ten hoogste gelijk zijn aan tweemaal de AW2000 voor die stof)
- Bij toetsing aan de maximale waarde bij verspreiding in zout oppervlaktewater mogen de gehalten van maximaal twee niet-prioritaire stoffen, per stof ten hoogste 50 % hoger zijn dan de maximale waarde voor die stof

Toepassingseisen

- Melding vijf werkdagen vooraf verplicht via centraal, digitaal meldpunt
- Verspreiden in oppervlaktewater betekent het terugbrengen van onderhoudsbagger in het dynamische deel van hetzelfde watersysteem
- Verspreiding is niet toegestaan op uiterwaarden, gorzen, slikken et cetera (relatief kleine hoeveelheden uitgezonderd)
- Kwaliteit ontvangende waterbodem speelt geen rol

Bijlage

5

Nadere toelichting regelgeving: Flora- en Faunawet

De bescherming van planten- en diersoorten is het terrein van de Flora- en faunawet. Ongeveer 500 soorten - van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen – vallen onder de bescherming van deze wet. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen, zoals het verbod op het doden of verontrusten van dieren of het verbod om planten te plukken.

De Flora- en faunawet zegt niet welke concrete activiteiten wel en niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Dit betekent in de praktijk dat het gaat om het effect van uw activiteiten op beschermde soorten. Heel vaak gaan werkzaamheden en de bescherming van soorten prima samen. Als u uw werk zo kunt inrichten dat u geen schade toebrengt aan beschermde soorten hoeft u vooraf niets te regelen. Soms is het echter onvermijdelijk dat schade wordt gedaan aan beschermde dieren en planten. In die situaties is het nodig dat u vooraf bekijkt of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd (zie ook het schema voorin op de binnenzijde van het omslag).

De Flora- en faunawet is bedoeld om soorten te beschermen, niet individuele planten of dieren. Het gaat erom dat het voortbestaan van de soort niet in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

De wet erkent overigens wel de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat mensen daar niet onzorgvuldig mee mogen omspringen. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Overigens geldt de zorgplicht ook voor planten.

Met de aangepaste regelgeving is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Dat scheelt het doorlopen van de tijdrovende ontheffingsprocedure. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Kort gezegd komt de regeling hierop neer:

Als uw werkzaamheden vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling, geldt in veel gevallen een vrijstelling. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

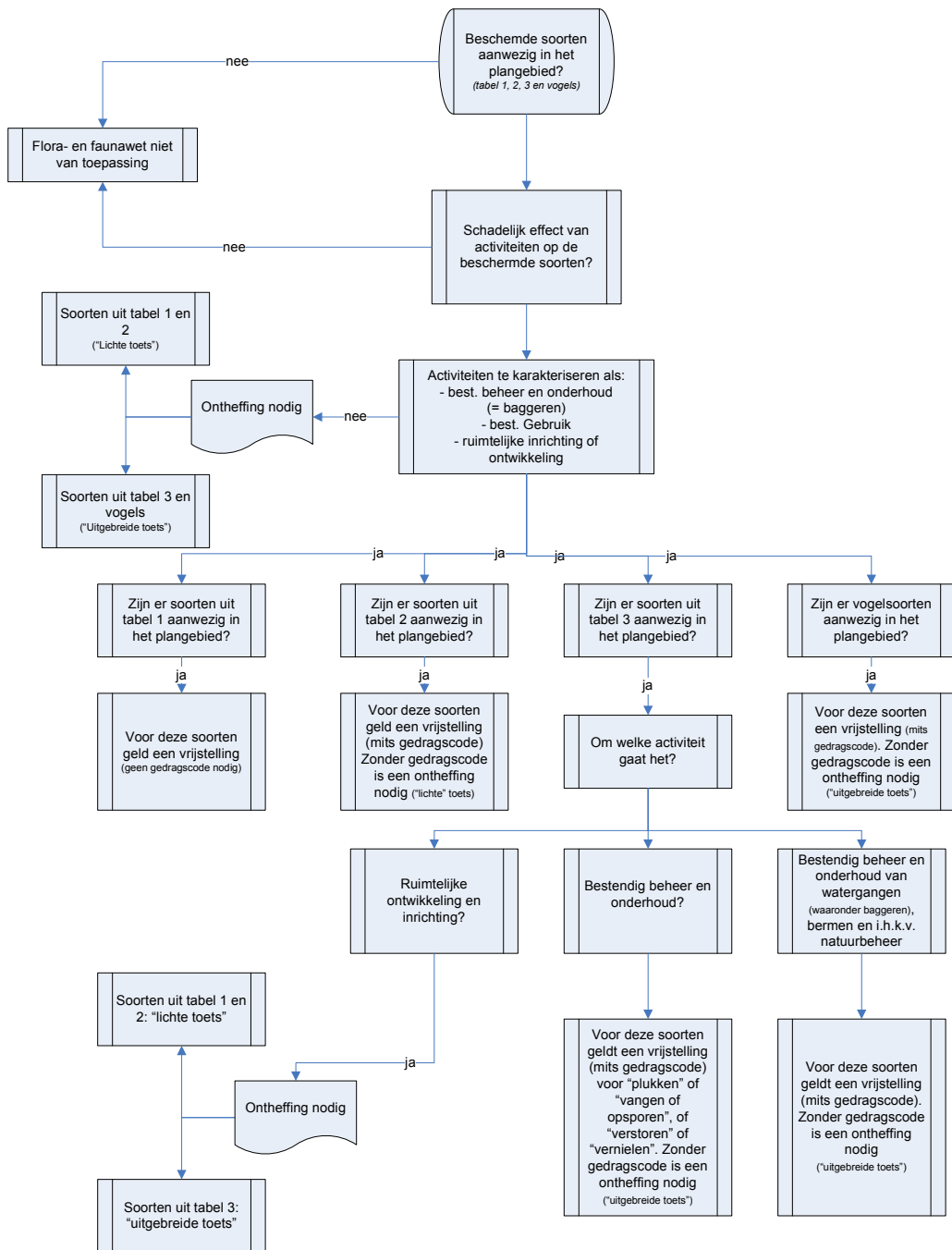
- Een algemene vrijstelling (voor algemene soorten)
- Een vrijstelling op voorwaarde dat u handelt conform een goedgekeurde gedragscode (voor zeldzamer soorten).

Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling.

Schema

Als uw werkzaamheden niet vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling en er is een reële kans van schade aan beschermde dieren of planten, dan moet u vooraf een ontheffing aanvragen.

In het schema op de volgende pagina staat beschreven welke activiteiten u onder welke voorwaarden mag uitvoeren. Door stapsgewijs door het schema te gaan, ziet u wat voor u van toepassing is (vrijstelling, gedragscode, ontheffing).

Figuur 1 Overzicht verplichtingen Flora- en faunawet

Bijlage

6

Overzicht te baggeren en genummerde watergangen

Bijlage

7

Overzichtstabel planning en kostenschatting per watergang

